

**ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ
Γ' ΤΑΞΗΣ ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΚΑΙ Δ' ΤΑΞΗΣ ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 8 ΙΟΥΝΙΟΥ 2018 - ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ:
ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΓΕΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΣΥΝΟΛΟ ΣΕΛΙΔΩΝ: ΤΕΣΣΕΡΕΙΣ (4)**

ΚΕΙΜΕΝΟ

[Παιδεία και εκπαίδευση]

Παιδεία και εκπαίδευση είναι δύο όροι που συχνά πυκνά εναλλάσσονται, σάμπως να πρόκειται για συνώνυμα, με ταυτόσημο νόημα και στόχο· θεωρητικό και πρακτικό. Ως ρίζα και κορμός ενός πολύκλαδου δένδρου, η λέξη *παιδεία* (δυσμετάφραστη ή και αμετάφραστη στις ξένες γλώσσες) εμφανίζει εξελισσόμενο, σημασιολογικό και λειτουργικό εύρος και βάθος. Οι αρχές της ανιχνεύονται στον Αισχύλο και στον Σοφοκλή, δηλώνοντας κατ' αρχήν την τροφή και την ανατροφή ενός παιδιού, αλλά και την καλλιέργεια ενός δένδρου. Στον Πλάτωνα η λέξη σαφώς πλέον αναβαθμίζεται και αναδεικνύεται σε μέτρο γνώσης και αρετής, καλύπτοντας τελικώς τόσο την πλατωνική οντολογία όσο και την πλατωνική επιστήμη¹. Η ίδια λέξη θεωρείται στην ελληνική αρχαιότητα ενίοτε² συνώνυμη της νεαρής ηλικίας, ενώ σκοπίμως συνάπτεται κάποτε τόσο με την *παιδία* όσο και με την *παιδιά*· σημαίνοντας την παιδαριώδη φλυαρία και ανοησία αφενός, το *παίγνιο* (ως διασκέδαση ή ως φιλόσοφη μέθοδο) αφετέρου.

Πλησιέστερη ετυμολογικά και λειτουργικά προς την *παιδεία* αναγνωρίζεται η μεταγενέστερη εκπαίδευσις, παράγωγη του ρήματος *εκπαιδεύω*, το οποίο, όσο βλέπω στα λεξικά, εμφανίζεται πρώτη φορά στον πλατωνικό *Κρίτωνα*, με τη σημασία του *διδάσκω κάποιον κάτι ή εντυπώνω σε κάποιον κάτι με τη διδασκαλία*· αυτού του είδους η εκπαίδευση αφορά ενίοτε και την προσαρμοστική άσκηση ενός ζώου.

Ωστόσο, οι όροι παιδεία και εκπαίδευση δεν είναι ούτε ετυμολογικά και σημασιολογικά συνώνυμοι ούτε λειτουργικά ισοδύναμοι. Πράγμα που σημαίνει ότι η ευκαιριακή (μπορεί και σκόπιμη) εναλλαγή τους στη θεωρία και στην πράξη δημιουργεί σύγχυση εις βάρος και των δύο συντελεστών της κρίσιμης αυτής συζυγίας. Ζητούμενο **επομένως** παραμένει ο νηφαλιότερος έλεγχος, **προκειμένου** να διαφανούν τόσο τα κοινά όσο και τα διαφορετικά τους σημεία, που επιτρέπουν συγχρόνως τη σύγκριση και τη διάκρισή τους. **Που πάει να πει ότι:** παιδεία και εκπαίδευση βρίσκονται εξ ορισμού σε συμμαχική και συνάμα σε αντίπαλη σχέση. Κοινός τους παρονομαστής παραμένει η διαβαθμισμένη γνώση ως μάθηση, ασκημένη **κυρίως** εντός θεσμοθετημένων θυλάκων³ της πολιτείας, χωρίς να αποκλείεται και η ιδιωτική τους κηδεμονία, η οποία σε ορισμένες περιπτώσεις παίρνει τη μορφή ταξικής και οικονομικής υπεροχής.

Από εκεί και πέρα αρχίζουν προφανείς και λανθάνουσες διαφορές, οι οποίες, ανάλογα με τον χώρο και τον χρόνο, αυξομειώνονται, χωρίς όμως να καταργούνται. Οι διαφορές προκύπτουν από τη διαφορετική τους φύση και τον αποκλίνοντα προορισμό τους.

¹ Η θεωρία του Πλάτωνα για το ον και την επιστήμη.

² Ενίοτε: μερικές φορές.

³ Θεσμοθετημένοι θύλακες: εδώ, εννοούνται οι εκπαιδευτικοί θεσμοί.

Δηλαδή: Η παιδεία είναι περισσότερο μέθοδος* η εκπαίδευση κυρίως πράξη. Η παιδεία είναι (πρέπει να είναι, για να μην παραβαίνει τον εαυτό της) λειτουργία λίγο πολύ ελεύθερη. [...] Αντίθετα, η εκπαίδευση ελέγχεται εκ προθέσεως εντεταλμένη⁴. Η παιδεία είναι (οφείλει να είναι) προαιρετική* η εκπαίδευση θεωρείται, και σωστά, υποχρεωτική.

Δ. Ν. Μαρωνίτης, εφημερίδα «Το Βήμα της Κυριακής», 1/3/2009 και 8/3/2009 (το κείμενο προσαρμόστηκε για τον σκοπό της αξιολόγησης).

A1. Να γράψετε στο τετράδιό σας την περίληψη του κειμένου που σας δόθηκε (90-110 λέξεις).

Μονάδες 25

B1. Να επαληθεύσετε ή να διαψεύσετε, με βάση το κείμενο, τις παρακάτω προτάσεις, γράφοντας στο τετράδιό σας δίπλα στο γράμμα που αντιστοιχεί σε κάθε πρόταση τη λέξη **Σωστό** ή **Λάθος**:

- α. Το περιεχόμενο του όρου «παιδεία» παραμένει αμετάβλητο στο πέρασμα του χρόνου.
- β. Η παιδεία στον Αισχύλο και τον Σοφοκλή αφορά αποκλειστικά στον άνθρωπο.
- γ. Η λέξη *παιδία* για τους αρχαίους Έλληνες σήμαινε την παιδαριώδη φλυαρία και ανοησία.
- δ. Η «παιδεία» και η «εκπαίδευση» είναι έννοιες εντελώς άσχετες μεταξύ τους.
- ε. Η εκπαίδευση λειτουργεί ως θεσμοθετημένη διαδικασία.

Μονάδες 10

B2. α) Να βρείτε έναν τρόπο ανάπτυξης της τελευταίας παραγράφου του κειμένου «**Από εκεί ... υποχρεωτική.**» (μονάδες 2) και να τεκμηριώσετε την απάντησή σας με αναφορές στο κείμενο (μονάδες 3).

Μονάδες 5

β) Να γράψετε ποια νοηματική σχέση εκφράζουν οι παρακάτω διαρθρωτικές λέξεις ή φράσεις (με έντονη γραφή στο κείμενο) στην τρίτη παράγραφο:

**Ωστόσο
επομένως
προκειμένου
Που πάει να πει ότι
κυρίως**

Μονάδες 5

⁴ Δηλαδή, η εκπαίδευση διαπιστώνεται ότι έχει καθορισμένη αποστολή.

B3. α) Να ξαναγράψετε τις ακόλουθες προτάσεις/περιόδους λόγου του κειμένου, αντικαθιστώντας καθεμιά από τις υπογραμμισμένες λέξεις με μία συνώνυμή της, χωρίς να αλλάζει το νόημα:

- Οι αρχές της ανιχνεύονται στον Αισχύλο και στον Σοφοκλή.
- Η ίδια λέξη [...] σκοπίμως συνάπτεται κάποτε τόσο με την *παιδία* όσο και με την *παιδιά*.
- [...] το οποίο, όσο βλέπω στα λεξικά, εμφανίζεται πρώτη φορά στον πλατωνικό *Κρίτωνα*.
- [...] δημιουργεί σύγχυση εις βάρος και των δύο συντελεστών της κρίσιμης αυτής συζυγίας.
- Από εκεί και πέρα αρχίζουν προφανείς και λανθάνουσες διαφορές [...].

Μονάδες 5

β) Να αντικαταστήσετε καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις (υπογραμμισμένες στο κείμενο) με μία αντώνυμή της:

- αναβαθμίζεται (1η παράγραφος)
- μεταγενέστερη (2η παράγραφος)
- επιτρέπουν (3η παράγραφος)
- ιδιωτική (3η παράγραφος)
- διαφορές (4η παράγραφος)

Μονάδες 5

B4. Στην πρώτη παράγραφο του κειμένου «**Παιδεία ... αφετέρου**» κυριαρχεί η παθητική φωνή.

α) Να εντοπίσετε δύο ρήματα παθητικής φωνής σε αυτή την παράγραφο (μονάδες 2).

β) Να εξηγήσετε πώς λειτουργεί η παθητική φωνή στη διαμόρφωση του ύφους του κειμένου στη συγκεκριμένη παράγραφο (μονάδες 3).

Μονάδες 5

Γ1. Με αφορμή διάλογο που έχει ανοίξει στη σχολική κοινότητα σχετικά με τον μορφωτικό ρόλο του σχολείου στον 21^ο αιώνα, γράφετε ένα άρθρο (500-600 λέξεις) στη μαθητική εφημερίδα στο οποίο:

- α)** υποστηρίζετε την άποψη ότι το σχολείο οφείλει, παράλληλα με την εκπαιδευτική, να ασκεί και παιδευτική λειτουργία, και
- β)** προτείνετε, αιτιολογημένα, τρόπους με τους οποίους εκπαιδευτικοί και μαθητές/μαθήτριες μπορούν να συμβάλλουν στην ενίσχυση του παιδευτικού ρόλου του σχολείου.

Προσοχή: στο άρθρο να μην αναγράψετε το ονοματεπώνυμό σας.

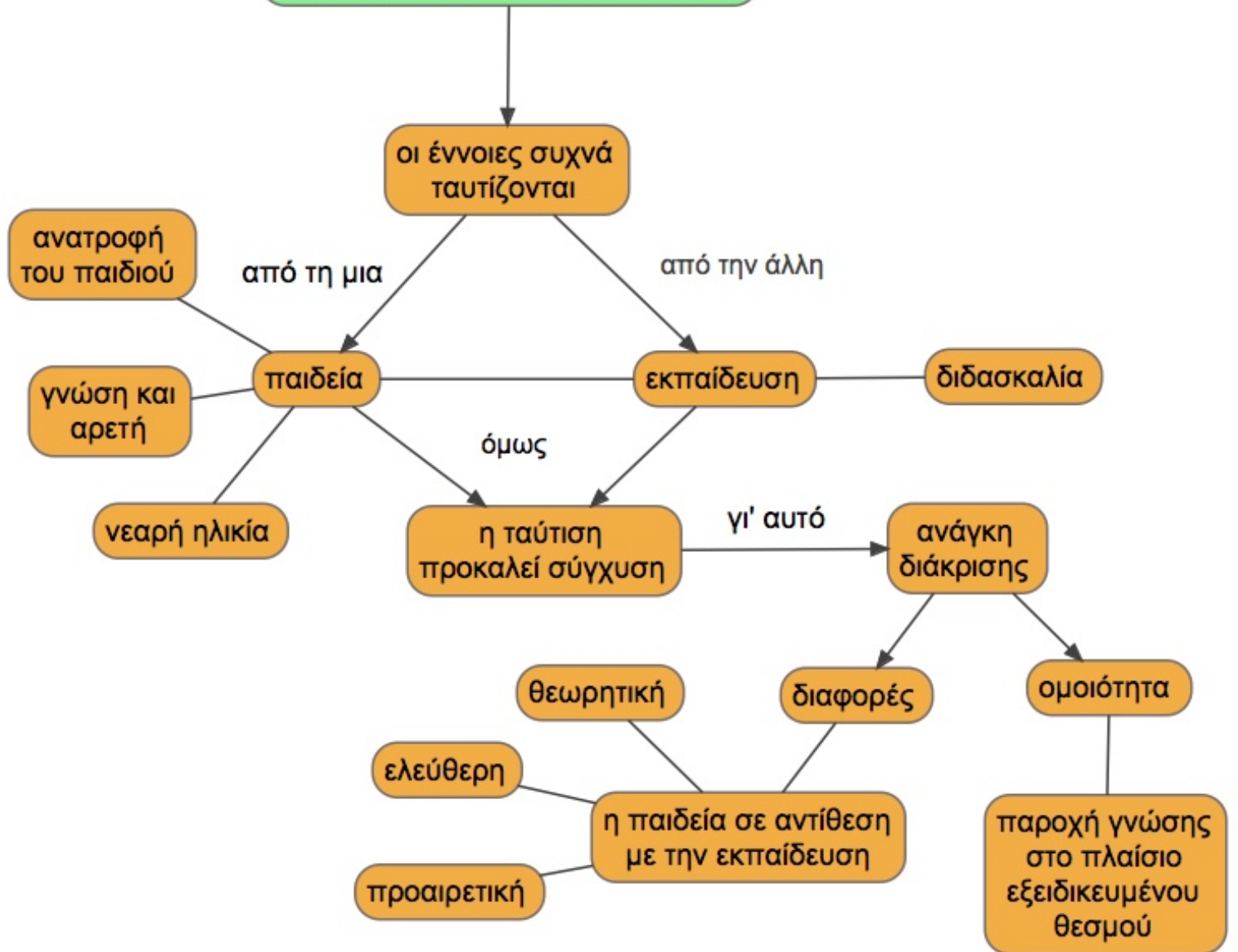
Μονάδες 40

ΟΔΗΓΙΕΣ (για τους εξεταζομένους)

1. Στο εξώφυλλο να γράψετε το εξεταζόμενο μάθημα. Στο εσώφυλλο πάνω-πάνω να συμπληρώσετε τα ατομικά σας στοιχεία. Στην αρχή των απαντήσεών σας να γράψετε πάνω-πάνω την ημερομηνία και το εξεταζόμενο μάθημα. **Να μην αντιγράψετε** τα θέματα στο τετράδιο και **να μη γράψετε** πουθενά στις απαντήσεις σας το όνομά σας.
2. Να γράψετε το ονοματεπώνυμό σας στο πάνω μέρος των φωτοαντιγράφων, αμέσως μόλις σας παραδοθούν. **Τυχόν σημειώσεις σας πάνω στα θέματα δεν θα βαθμολογηθούν σε καμία περίπτωση.** Κατά την αποχώρησή σας, να παραδώσετε μαζί με το τετράδιο και τα φωτοαντίγραφα.
3. Να απαντήσετε **στο τετράδιό σας** σε όλα τα θέματα **μόνο** με μπλε ή **μόνο** με μαύρο στυλό με μελάνι που δεν σβήνει.
4. Κάθε απάντηση τεκμηριωμένη είναι αποδεκτή.
5. Διάρκεια εξέτασης: τρεις (3) ώρες μετά τη διανομή των φωτοαντιγράφων.
6. Χρόνος δυνατής αποχώρησης: 10.00 π.μ.

**ΣΑΣ ΕΥΧΟΜΑΣΤΕ ΚΑΛΗ ΕΠΙΤΥΧΙΑ
ΤΕΛΟΣ ΜΗΝΥΜΑΤΟΣ**

ΝΟΗΜΑΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ
σύγκριση παιδείας και εκπαίδευσης

ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ
ΗΜΕΡΗΣΙΩΝ & ΕΣΠΕΡΙΝΩΝ ΛΥΚΕΙΩΝ 2018
ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ Β' ΘΕΜΑΤΟΣ

ΘΕΜΑ Β1.

- α. Λάθος
- β. Λάθος
- γ. Σωστό
- δ. Λάθος
- ε. Σωστό

ΘΕΜΑ Β2.

[α]

Ένας τρόπος ανάπτυξης της τελευταίας παραγράφου είναι η «σύγκριση - αντίθεση». Συγκεκριμένα, καταγράφονται σημείο προς σημείο τρεις διαφορές μεταξύ των εννοιών της «παιδείας» και της «εκπαίδευσης»: «Η παιδεία είναι περισσότερο μέθοδος· η εκπαίδευση κυρίως πράξη», «Η παιδεία ... Αντίθετα ... εντεταλμένη», «Η παιδεία είναι (οφείλει να είναι) προαιρετική· η εκπαίδευση θεωρείται, και σωστά, υποχρεωτική». Χαρακτηριστικά της αντίθεσης είναι η διαρθρωτική λέξη «Αντίθετα» και η χρήση της άνω τελείας, που συνδέει ημιπεριόδους με αντιθετική σχέση.

[β]

- «Ωστόσο»: αντίθεση
- «επομένως»: συμπέρασμα, αποτέλεσμα
- «προκειμένου»: σκοπός
- «Που πάει να πει ότι»: επεξήγηση
- «κυρίως»: έμφαση

ΘΕΜΑ Β3.

[α]

- Οι αρχές της ανιχνεύονται (= εντοπίζονται, βρίσκονται, ανευρίσκονται) στον Αισχύλο και στον Σοφοκλή.

- Η ίδια λέξη σκοπίμως συνάπτεται (= συνδέεται, συνενώνεται, ενώνεται, συναρτάται, συνδυάζεται) κάποτε τόσο με την *παιδία* όσο και με την *παιδιά*.
- το οποίο, όσο βλέπω στα λεξικά, εμφανίζεται (= παρουσιάζεται, φανερώνεται, εντοπίζεται, επισημαίνεται, φαίνεται) πρώτη φορά στον πλατωνικό *Κρίτωνα*.
- δημιουργεί σύγχυση εις βάρος και των δύο συντελεστών (= παραγόντων, παραμέτρων, συνιστωσών, στοιχείων) της κρίσιμης αυτής συζυγίας.
- Από εκεί και πέρα αρχίζουν προφανείς (= φανερές, ολοφάνερες, εμφανείς, ξεκάθαρες, σαφείς, αισθητές, έκδηλες, πρόδηλες, καταφανείς, πασίδηλες) και λανθάνουσες διαφορές.

[β]

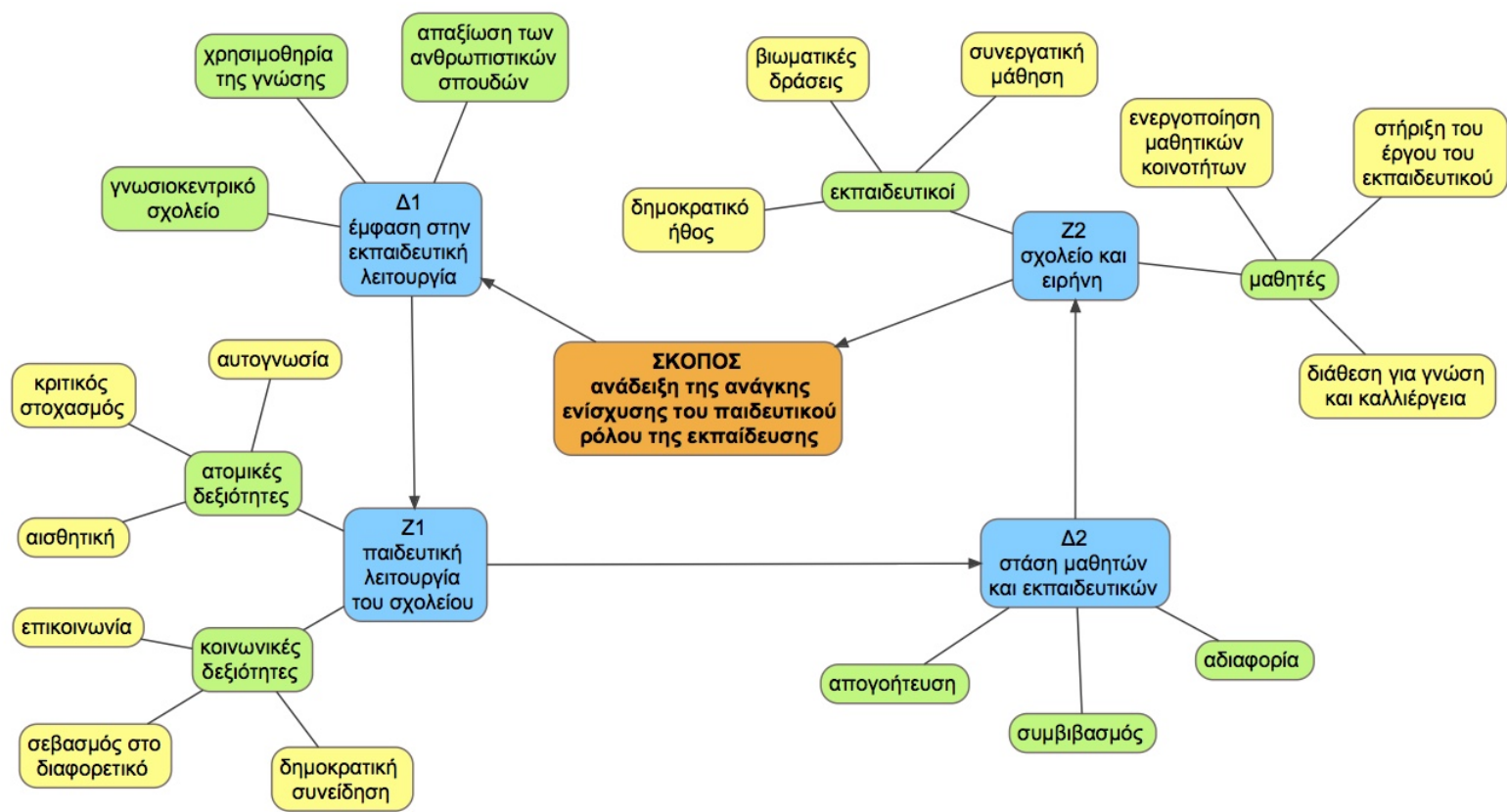
- αναβαθμίζεται ≠ υποβαθμίζεται, χειροτερεύει, επιδεινώνεται.
- μεταγενέστεροι ≠ προγενέστεροι, προηγούμενοι, πρότεροι.
- ιδιωτική ≠ δημόσια, κρατική.
- επιτρέπουν ≠ απαγορεύουν, αποτρέπουν.
- διαφορές ≠ ομοιότητες, ταυτίσεις.

ΘΕΜΑ Β4.

[α] Δύο ρήματα παθητικής φωνής στην α' παράγραφο είναι: «εναλλάσσονται», «ανιχνεύονται» (αναβαθμίζεται, αναδεικνύεται, θεωρείται, συνάπτεται).

[β] Η παθητική φωνή / σύνταξη διαμορφώνει το ύφος του κειμένου στην α' παράγραφο ως εξής: αναδεικνύει το αποτέλεσμα της ενέργειας (π.χ. «εναλλάσσονται») και όχι το πρόσωπο που ενεργεί, το οποίο εξάλλου είναι μία γενική έννοια γι' αυτό και δε δηλώνεται ούτε ως ποιητικό αίτιο (π.χ. οι άνθρωποι). Έτσι, το ύφος γίνεται απρόσωπο και αντικειμενικό, χαρακτηριστικό του ακαδημαϊκού λόγου.

Επιμέλεια: Γιάννης Ι. Πασσάς, MEd

ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΠΡΟΕΔΡΟΥΣ ΤΩΝ Β. Κ. ΚΑΙ ΤΩΝ Ε. Ε. Κ.

**ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ
«ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ» Γ' ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ και Δ' ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ**

Από την Κεντρική Επιτροπή Εξετάσεων δίνονται οι παρακάτω ενδεικτικές απαντήσεις των θεμάτων και υπενθυμίζεται ότι κάθε απάντηση τεκμηριωμένα είναι αποδεκτή.

A1. Ενδεικτικοί θεματικοί άξονες για την αξιολόγηση της περίληψης ως προς το περιεχόμενο:

- α) Θεματικό κέντρο: ομοιότητες και διαφορές των εννοιών «Παιδεία-Εκπαίδευση»
- β) Θεματικοί άξονες του κειμένου: 1) το εύρος του περιεχομένου της έννοιας «Παιδεία» στην αρχαιότητα 2) ο προσδιορισμός της έννοιας «Εκπαίδευση» ως σκόπιμης διδασκαλίας 3) η σύγκριση των δύο εννοιών και η ανάγκη διερεύνησης των ομοιοτήτων και των διαφορών τους 4) η δυναμική σχέση «Παιδείας-Εκπαίδευσης» και η γνώση ως κοινό τους χαρακτηριστικό 5) παρουσίαση των διαφορών των εννοιών «Παιδεία- Εκπαίδευση».

B1. α) Λ, β) Λ, γ) Σ, δ) Λ, ε) Σ

B2. α) σύγκριση-αντίθεση (Μονάδες 2), συγκρινόμενες – αντιπαραβαλλόμενες έννοιες: «Παιδεία - Εκπαίδευση» (π.χ. η παιδεία είναι περισσότερο μέθοδος, η εκπαίδευση κυρίως πράξη). Διαρθρωτική λέξη : «Αντίθετα» (Μονάδες 3)

Παρατήρηση: Δεκτή και η απάντηση «Ορισμός», εφόσον αιτιολογηθεί.

- β) ωστόσο: αντίθεση
επομένως: συμπέρασμα
προκειμένου: σκοπός
που πάει να πει ότι: επεξήγηση
κυρίως: έμφαση

B3. α) Ενδεικτικές απαντήσεις:

ανιχνεύονται: ανευρίσκονται, βρίσκονται, εντοπίζονται, ιχνηλατούνται
συνάπτεται: συναρτάται, συνδέεται, συνδυάζεται
εμφανίζεται: εντοπίζεται, επισημαίνεται, παρουσιάζεται
συντελεστών: παραγόντων, παραμέτρων, συνιστωσών
προφανείς: έκδηλες, εναργείς, ευδιάκριτες, εύλογες, ξεκάθαρες, ολοφάνερες, πρόδηλες, φανερές

- β) αναβαθμίζεται ≠ υποβαθμίζεται
μεταγενέστεροι ≠ προγενέστεροι
ιδιωτική ≠ δημόσια
επιτρέπουν ≠ απαγορεύουν
διαφορές ≠ ομοιότητες

B4. α) Δύο από τα παρακάτω: εναλλάσσονται, ανιχνεύονται, αναβαθμίζεται, αναδεικνύεται, θεωρείται, συνάπτεται, (Μονάδες 2)

- β) 1.έμφαση στην ενέργεια του ρήματος/ απόκρυψη υποκειμένου, 2.ακαδημαϊκός / επιστημονικός / δοκιμιακός λόγος, 3. απρόσωπο/αποστασιοποιημένο ύφος. (Μονάδες 3)

Παρατήρηση: η απάντηση θεωρείται πλήρης, εφόσον αναφέρονται και τα τρία στοιχεία

Γ1. Ενδεικτικοί άξονες για την αξιολόγηση του περιεχομένου (Μονάδες 20)

α) Παιδευτική λειτουργία του σχολείου:

- Κοινωνικοποιεί: ρόλος της ομάδας, επαφή με κοινωνικά προβλήματα, συνύπαρξη με το διαφορετικό/ «τον άλλον», κ.ά.
- Διαμορφώνει πολιτική σκέψη και δημοκρατική συνείδηση: ενδιαφέρον για τα κοινά, ανάπτυξη συλλογικής ευθύνης, καλλιέργεια δημοκρατικού αισθήματος κ.ά.
- Συμβάλλει στην ηθική ολοκλήρωση και την αυτογνωσία των νέων: αξίες, ηθικές αρχές κ.ά.
- Προάγει την αισθητική αγωγή
- Διαμορφώνει οικολογική συνείδηση

β) Τρόποι που συμβάλλουν στην ενίσχυση του παιδευτικού ρόλου του σχολείου:

- Εργασίες για κοινωνικά προβλήματα, δράσεις αλληλεγγύης, εθελοντισμός κ.ά.
- Μαθητικές κοινότητες, Βουλή των Εφήβων, αυτοοργάνωση μαθητών, επισκέψεις σε τόπους ιστορικής μνήμης, επισκέψεις στη βουλή κ.ά.
- Εθισμός των μαθητών στον σεβασμό προς το διαφορετικό, κουλτούρα διαλόγου κ.ά.
- Ανάπτυξη καλλιτεχνικών δραστηριοτήτων, ενίσχυση της ερασιτεχνικής δημιουργίας των μαθητών, επαφή με την Τέχνη, διαμόρφωση αισθητικών κριτηρίων κ.ά.
- Ανακύκλωση, προώθηση «πράσινων προϊόντων», διάφορες περιβαλλοντικές δράσεις κ.ά.

ΒΑΣΙΚΕΣ ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΕΙΣ

1. Το περιεχόμενο να θεωρείται πλήρες εάν η ανάπτυξη περιλαμβάνει τρεις τουλάχιστον άξονες σε κάθε ζητούμενο, επαρκώς τεκμηριωμένους.
2. Η τεκμηρίωση πρέπει να περιλαμβάνει αναφορές στα σύγχρονα δεδομένα (21^{ος} αιώνας).
3. Οι προτεινόμενοι τρόποι καλό θα ήταν να συνδέονται με τους άξονες του πρώτου ζητούμενου, π.χ. κοινωνικοποίηση → δράσεις αλληλεγγύης, αισθητική αγωγή → ερασιτεχνική δημιουργία κ.ά.
4. Υπενθυμίζεται ότι η υπέρβαση του αριθμού των λέξεων δεν θα πρέπει να ξεπερνά το 10% αυτού που ορίζεται στην εκφώνηση.
5. Αναμένουμε ύψος σοβαρό, χωρίς στοιχεία προφορικότητας, ανάλογο του μέσου δημοσίευσης, τίτλο, αφόρμηση από την επικαιρότητα, τρόπους και μέσα πειθούς.
6. Για την ανάπτυξη της παραγωγής του γραπτού λόγου, μπορούν να αξιοποιηθούν με δημιουργικό τρόπο στοιχεία του κειμένου.

ΑΝΑΛΥΤΙΚΗ ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΒΑΘΜΟΛΟΓΙΑΣ

βαθμ/τής	A1	A2	A3	A4	A5	A
	25	-	-	-	-	25
	B1	B2	B3	B4	B5	B
κωδικός	10	10	10	05	-	35
	Γ1	Γ2	Γ3	Γ4	Γ5	Γ
	40	-	-	-	-	40
	Δ1	Δ2	Δ3	Δ4	Δ5	Δ
υπογραφή	-	-	-	-	-	-
	ολογράφως					ΣΥΝΟΛΟ
	εκατό.....					100

**ΚΛΕΙΣΤΟΥ ΤΥΠΟΥ ΠΟΥ ΘΑ ΕΛΕΓΧΕΙ Η ΕΦΑΡΜΟΓΗ
«ΒΑΘΜΟΛΟΓΟΣ» : B1**

ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΕΕ

ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ 2018
ΜΑΘΗΜΙΑ: ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ
ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

Α1. ΠΕΡΙΛΗΨΗ. 25 μονάδες.

Αναλυτικά: Περιεχόμενο: 0-12 μονάδες – Γλώσσα και ύφος: 0-8 μονάδες. Δομή: 0-5 μονάδες*

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΤΗΣ Κ.Ε.Ε.	Παρατηρήσεις / προτάσεις
ΘΕΜΑΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ: Ομοιότητες και διαφορές των εννοιών «Παιδεία» και «Εκπαίδευση».	- Στην πληροφοριακή περίληψη αναμένεται η αναφορά του θεματικού κέντρου. Σε περίπτωση που λείπει αφαιρούνται 2 (δύο) μόρια. - Αν η περίληψη έχει τη μορφή της απλής πύκνωσης, τότε δεν είναι η υποχρεωτική η αναφορά του θεματικού κέντρου.
ΘΕΜΑΤΙΚΟΙ ΑΞΟΝΕΣ ΤΟΥ ΚΕΙΜΕΝΟΥ: 1. Το εύρος του περιεχομένου της έννοιας «Παιδεία» στην αρχαιότητα / οι σημασιολογικές αλλαγές. 2. Ο προσδιορισμός της έννοιας «Εκπαίδευση» ως σκόπιμης διδασκαλίας. 3. Η σύγκριση των δύο εννοιών και η διερεύνηση των ομοιοτήτων και των διαφορών τους. 4. Η δυναμική σχέση «Παιδείας - Εκπαίδευσης» και η γνώση ως κοινό τους χαρακτηριστικό. 5. Παρουσίαση των διαφορών των εννοιών «Παιδεία-Εκπαίδευση».	Καλό είναι οι μαθητές/τριες να έχουν αναφέρει κάποιες από τις διαφορετικές σημασίες της (ανατροφή/γνώση και αρετή/ νεαρή ηλικία/παιδιά και παιδιά Καλό είναι οι μαθητές/τριες να έχουν αναφέρει ότι δημόσιοι και ιδιωτικοί φορείς/θεσμοί αναλαμβάνουν εκπαιδευτικό ρόλο Παιδεία : μέθοδος**, ελευθερία**, προαιρετικός χαρακτήρας / Εκπαίδευση : πράξη, με συγκεκριμένη αποστολή και υποχρεωτικός χαρακτήρας
Κατά τη σύνθεση της περίληψης οι μαθητές μπορεί να διατυπώσουν τους θεματικούς άξονες με ποικίλους τρόπους. Είναι όμως απαραίτητο να τους παρουσιάζουν με τρόπο, ώστε : α) να υπάρχει λογική σύνδεση μεταξύ τους και β) να αναδεικνύεται η συλλογιστική πορεία να συγγραφέα.	
* Η αξιολόγηση της περίληψης προτείνεται να γίνει με καταμερισμό των μονάδων σε Περιεχόμενο, Γλώσσα-Ύφος, Δομή για λόγους συντονισμού των βαθμολογητών. Είναι, ωστόσο, αναγκαία η συνολική θεώρηση του παραχθέντος μαθητικού κειμένου, κατά την οποία συνεκτιμώνται η πρωτοτυπία στη σύνθεση της και το ύφος και λιγότερο η εικόνα του γραπτού.	
- Υπέρβαση του ορίου κατά 10% περίπου είναι αποδεκτή. Αν όμως η περίληψη ξεπερνά τις 125 λέξεις προτείνεται η αφαίρεση 1-3 μονάδων κατ' εκτίμηση	
** Αποδεκτή η χρήση των εννοιών αυτών εφόσον είναι δύσκολο να αποδοθούν διαφορετικά	

Διευκολυντική μπορεί να είναι η αναγωγή του βαθμού στην εικοσάβαθμη κλίμακα:

$$05/25 = 04/20 \quad 14/25 = 11,2/20 \quad 20/25 = 16/20$$

$$08/25 = 06,5/20 \quad 16/25 = 12,8/20 \quad 22/25 = 17,5/20$$

$$12/25 = 09,6/20 \quad 18/25 = 14,5/20 \quad 23/25 = 18,5/20$$

B . ΑΣΚΗΣΕΙΣ

B1. α. ΛΑΘΟΣ β. ΛΑΘΟΣ γ. ΣΩΣΤΟ δ. ΛΑΘΟΣ ε. ΣΩΣΤΟ

5X2=10 μονάδες

B2. α) . Ο βασικός τρόπος είναι η σύγκριση /αντίθεση αφού επισημαίνονται οι διαφορές των εννοιών παιδεία και εκπαίδευση. Χαρακτηριστικά σημεία στην παράγραφο για την παιδεία και την εκπαίδευση αντίστοιχα: μέθοδος vs πράξη, ελεύθερη vs εντεταλμένη, προαιρετική vs υποχρεωτική. Χρήση της διαρθρωτικής λέξης «αντίθετα». Δεκτές και οι απαντήσεις:

α) ορισμός, εφόσον αιτιολογηθεί. (Αντίστοιχα σημεία στην παράγραφο: Η παιδεία είναι: περισσότερο μέθοδος, λειτουργία λίγο πολύ ελεύθερη, προαιρετική . Η εκπαίδευση είναι κυρίως πράξη, εκ προθέσεως εντεταλμένη, υποχρεωτική)

β) συνδυασμός μεθόδων (σύγκριση /αντίθεση και ορισμός)

2 μονάδες για τη μέθοδο+3 μονάδες για την αιτιολόγηση =5 μονάδες

B2. β) 5X1 = 5 μονάδες

ωστόσο: αντίθεση /εναντίωση, επομένως: συμπέρασμα, προκειμένου: σκοπός, που πάει να πει ότι :επεξήγηση, κυρίως: έμφαση

B3. α) 5X1 = 5 μονάδες

- ανιχνεύονται: εντοπίζονται /επισημαίνονται / βρίσκονται/ ανευρίσκονται/ιχνηλατούνται
- συνάπτεται: συναρτάται/συνδέεται /συνδυάζεται/ συσχετίζεται / ~~υποβάθεται~~/συνυφίνεται
- εμφανίζεται: εντοπίζεται/επισημαίνεται/ παρουσιάζεται / φανερώνεται / απαντάται
- συντελεστών: παραγόντων / παραμέτρων/ συνιστωσών /όρων
- προφανείς: έκδηλες/εναργείς/ευδιάκριτες/εύλογες/ξεκάθαρες/ολοφάνερες/φανερές / πρόδηλες / οφθαλμοφανείς /ορατές

B3. β) 5X1 = 5 μονάδες

- αναβαθμίζεται: υποβαθμίζεται / υποτιμάται / υποβιβάζεται
- μεταγενέστερη : προγενέστερη / προηγούμενη /παλαιότερη
- επιτρέπουν: απαγορεύουν / εμποδίζουν /αποκλείουν /αποτρέπουν
- ιδιωτική: δημόσια / κρατική
- διαφορές: ομοιότητες

B4. α) Ρήματα παθητικής φωνής: εναλλάσσονται, , ανιχνεύονται, αναβαθμίζεται, αναδεικνύεται, θεωρείται, συνάπτεται ~~απλά~~

2 μονάδες

β) Η χρήση της παθητικής φωνής στη συγκεκριμένη παράγραφο: 1. Προσδίδει στο κείμενο ακαδημαϊκό/ επιστημονικό/δοκιμιακό ύφος , 2 Καθιστά το ύφος του κειμένου απρόσωπο/ τυπικό/ /αποστασιοποιημένο/αντικειμενικό/ / επίσημο / σοβαρό/ουδέτερο, 3. Δίνει έμφαση στην ενέργεια του ρήματος/ απόκρυψη υποκειμένου

3 μονάδες

Γ. Παραγωγή λόγου (40 μονάδες)

Επιμερισμός των μονάδων για λόγους συντονισμού των αξιολογητών: Περιεχόμενο: 0-20 μονάδες/
Γλώσσα & ύφος: 0-12 μονάδες/ Δομή: 0-8 μονάδες

Περιεχόμενο

- κρίνεται πλήρες, εάν η ανάπτυξη περιλαμβάνει τρεις τουλάχιστον άξονες σε κάθε ζητούμενο επαρκώς τεκμηριωμένους (χωρίς να αποκλείεται η δημιουργική αξιοποίηση στοιχείων του κειμένου).
- αξιολογούνται θετικά : α) η αφόρμηση από την επικαιρότητα, β) η τεκμηρίωση με αναφορές σε σύγχρονα δεδομένα, γ) η χρήση τρόπων και μέσων πειθούς.
- Υπέρβαση του ορίου λέξεων (πέραν του 10%) : αφαίρεση 3-4 μονάδων.
- Όταν το γραπτό είναι εκτός θέματος, αφαιρούμε μονάδες από το περιεχόμενο, αλλά λαμβάνουμε υπόψη την έκφραση και τη δομή.

Γλώσσα & ύφος

- Εκτιμώνται θετικά : α) η ακριβολογία και σαφήνεια, β) η ορθή στίξη και ορθογραφία (για την ορθογραφία συνολικά αφαιρούμε έως 3 μόρια)
- Το ύφος του κειμένου αναμένεται να είναι ανάλογο του μέσου δημοσίευσης, χωρίς πολλά στοιχεία προφορικότητας

Δομή

- Βάρος κατά την αξιολόγηση δίνεται: α) στην ισορροπημένη ή μη ανάπτυξη των ζητουμένων, β) στη συνοχή και συνεκτικότητα του κειμένου
- Καλό θα ήταν οι προτεινόμενοι τρόποι στο β' ζητούμενο να συνδέονται με τους άξονες του α' ζητούμενου και η σύνδεση των παραγράφων να υπηρετεί το όλον.
- Αν λείπει το επικοινωνιακό πλαίσιο (τίτλος άρθρου) αφαιρούμε 2 μονάδες

ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΛΟΓΟΥ - ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΟ ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ:

ΤΙΤΛΟΣ

ΠΡΟΛΟΓΙΚΗ ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΣ :

- Αφόρμηση από : i) την επικαιρότητα με πιθανή αναφορά στα χαρακτηριστικά του σημερινού ελληνικού σχολείου ή/και στο ρόλο που καλείται να αναλάβει, για να ανταποκριθεί στις προκλήσεις του 21^{ου} αιώνα, ii)) την επικαιρότητα με πιθανή αναφορά στα χαρακτηριστικά του 21ου αιώνα, iii) τον ρόλο του σχολείου → εκπαιδευτικός/ μορφωτικός και παιδαγωγικός/ παιδευτικός iv), ορισμούς (παιδεία/ εκπαίδευση), v)

Α' ζητούμενο: «Υποστηρίζετε την άποψη ότι το σχολείο οφείλει, παράλληλα με την εκπαιδευτική, να ασκεί και παιδευτική λειτουργία».

Αναφορά στην εκπαιδευτική λειτουργία του σχολείου: μετάδοση γνώσεων, μόρφωση - ανάδειξη και ανάπτυξη των διανοητικών και σωματικών κλίσεων και δεξιοτήτων - παροχή εφοδίων για τον επαγγελματικό προσανατολισμό των μαθητών κ.λπ.

Ανάδειξη της παιδευτικής λειτουργίας του σχολείου:

Το σχολείο οφείλει να ασκεί παιδευτική λειτουργία, να προτρέπει, δηλαδή άμεσα και κυρίως έμμεσα, τους μαθητές/τριες να προσπαθούν για την ολόπλευρη πνευματική, συναισθηματική - κοινωνική και αισθητική τους καλλιέργεια, να δίνει βάρος στην αγωγή του ανθρώπου → ολοκληρωμένες προσωπικότητες.

Οφείλει διότι: στην παιδευτική του λειτουργία εντάσσονται :	
η κοινωνικοποίηση των μαθητών/τριών : επαφή και συνύπαρξη με άλλα άτομα, ένταξη στην ομάδα → συνεργασία, ομαλή συνύπαρξη, σεβασμός στη διαφορετικότητα, ανεκτικότητα, αλληλεγγύη	Αντιστάθμισμα στις ελλείψεις λειτουργίας της οικογένειας και των άλλων φορέων κοινωνικοποίησης, στην αλλοτρίωση του ανθρώπου από τον συνάνθρωπο, τη μισαλλοδοξία κ.λπ.
η προαγωγή της πνευματικής τους καλλιέργειας → όξυνση της κριτικής σκέψης → αξιολόγηση και έλεγχος των μηνυμάτων, γόνιμη αμφισβήτηση των παραδεδομένων, έλεγχος προκαταλήψεων, κατάρριψη στερεοτύπων, απαλλαγή από τον δογματισμό → προσωπικότητες που σκέπτονται και δρουν ανεξάρτητα, ώριμα, ορθολογικά	Βελτίωση της κοινωνίας, στην οποία παρατηρείται ρατσισμός, εθνικισμός, φανατισμός, λαϊκισμός μαζοποίηση, κ.λπ.
η διαμόρφωση πολιτικής σκέψης και δημοκρατικού ήθους → ανάπτυξη συλλογικής συνείδησης, συνειδητοποίηση των δικαιωμάτων και των υποχρεώσεων, συμμετοχή στα κοινά, ενεργοποίηση του πολίτη	Καταπολέμηση του ατομικισμού, της παθητικότητας, της χειραγώγησης κ.λπ.
η μετουσίωση των γνώσεων που παρέχει σε αξίες → διαμόρφωση ηθικών προσωπικοτήτων με αξίες και αρχές, που διακρίνουν τις ηθικές ποιότητες, δείχνουν σεβασμό σε συνανθρώπους	Ανάχωμα στον αμοραλισμό, την αδιαφορία κ.λπ.
η συναισθηματική καλλιέργεια → αυτεπίγνωση και κατανόηση του συνανθρώπου (ενσυναίσθηση) → ανθρωπιά, αλληλεγγύη....	Περιορισμός της παρατηρούμενης άρνησης να μοιραστούμε, να βοηθήσουμε, και της αδιαφορίας απέναντι στην αδικία...
η παροχή αισθητικής καλλιέργειας και η μύηση των μαθητών/τριών στην τέχνη και στην αναγνώριση του ωραίου → μεγαλύτερη ευαισθησία απέναντι στα πράγματα και τις μεταβολές τους, αίσθηση της αρμονίας και του μέτρου, εκτίμηση των πολιτιστικών θησαυρούς του έθνους και της ανθρωπότητας, κ.λπ..	Αντίσταση στην κυρίαρχη μαζική κουλτούρα, αντιστάθμισμα στον τεχνοκρατισμό, εξωραϊσμός ανθρωπογενούς και φυσικού περιβάλλοντος το οποίο σήμερα....
Η διαμόρφωση οικολογικής συνείδησης, → εξοικείωση του μαθητή με τα αγαθά της φύσης και δημιουργία μιας ειλικρινούς σχέσης μαζί της, σεβασμός απέναντι στο περιβάλλον	Ευαισθητοποίηση νέων στα ποικίλα οικολογικά προβλήματα
η σφυρηλάτηση των ιδανικών του ολυμπιακού πνεύματος και του αθλητικού ιδεώδους → γνήσια αγάπη για τον αθλητισμό, ενασχόληση με αυτόν ενδυνάμωση πνεύματος και σώματος	Περιορισμός χουλιγκανισμού, ντόπινγκ κ.λπ.
η ενίσχυση της εθνικής συνείδησης, η διαμόρφωση ευρωπαϊκής και οικουμενικής συνείδησης,	Αντίσταση στο φιλοπόλεο πνεύμα και υπεράσπιση της ειρηνικής συνύπαρξης λαών
.....	

5^ο ζητούμενο: «Προτείνετε αιτιολογημένα, τρόπους με τους οποίους εκπαιδευτικοί και μαθητές/τριες μπορούν να συμβάλλουν στην ενίσχυση του παιδευτικού ρόλου του σχολείου. Τρόποι που συμβάλλουν στην ενίσχυση του παιδευτικού ρόλου του σχολείου ~~...αλλά θα ήθελα να~~ συνδέονται με του άξονες του 1ου ζητούμενου):

- συνδιαμόρφωση (από μαθητές, καθηγητές και γονείς) κανόνων λειτουργίας της σχολικής κοινότητας,
- ανάληψη από μαθητές ερευνητικών εργασιών για σύγχρονα κοινωνικά προβλήματα κ.ά.
- ανάληψη δράσεων αλληλεγγύης, ανάπτυξη εθελοντισμού (προσφορά βοήθειας σε ευπαθείς ομάδες...)
- θεσμός μαθητικών κοινοτήτων → συμμετοχή και συλλογικότητα στη λήψη αποφάσεων για θέματα της σχολικής κοινότητας, κ.λπ..
- διοργάνωση και συμμετοχή σε :
 - ο πολιτιστικές εκδηλώσεις που προβάλλουν την παράδοση και γεννούν γόνιμο διάλογο για την αξία και τη δημιουργική αξιοποίησή της
 - ο καλλιτεχνικές και αθλητικές δραστηριότητες,
 - ο εκδηλώσεις ενημέρωσης για τα περιβαλλοντικά προβλήματα και παράλληλη ανάληψη εθελοντικών δράσεων σχετικών με το περιβάλλον, (βιωματική επαφή του νέου με το φυσικό περιβάλλον).
 - ο εκπαιδευτικές επισκέψεις (σε μουσεία αρχαιολογικούς χώρους κ.ά.),
 - ο δράσεις που βοηθούν τόσο στην αναγνώριση των συναισθημάτων, στην αυτεπίγνωση και στην αυτοβελτίωση, όσο και στην κατανόηση του άλλου,
 - ο ρητορικούς αγώνες, ομιλίες πνευματικών ανθρώπων,
 - ο εκπαιδευτικά προγράμματα με στόχο την επαφή με άλλα σχολεία της χώρας και του εξωτερικού, εκπαιδευτικά ταξίδια.
- χρήση του διαλόγου και υιοθέτηση νέων μεθόδων και στρατηγικών διδασκαλίας (ανακαλυπτική μέθοδος, ομαδοσυνεργατική, «παιγνιώδεις» μορφές μάθησης) στο πλαίσιο του μαθήματος, φθίνουσα καθοδήγηση του μαθητή στην απόκτηση της γνώσης , καλλιέργεια της κριτικής σκέψης της αυτενέργειας και προώθηση της συνεργασίας
- αξιοποίηση των δυνατοτήτων της τεχνολογίας και προβληματισμοί για τη χρήση της
- καλλιέργεια ηθικών αξιών και αρετών μέσα από τη σχολική ζωή (π.χ. σεβασμός, συνέπεια κ.λπ.) και από την ανάληψη κοινωνικών δράσεων (ανθρωπιά, αλtruισμός).

.....
ΑΠΑΡΑΙΤΗΤΗ Η ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΜΑΘΗΤΩΝ.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ: Σύνοψη, συμπέρασμα.

ΟΙ ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΕΣ ΤΟΥ ΒΑΘΜΟΛΟΓΙΚΟΥ ΣΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΤΗΣ Ν. ΓΛΩΣΣΑΣ

**36ο ΒΑΘΜΟΛΟΓΙΚΟ-ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΒΑΘΜΟΛΟΓΗΣΗΣ ΤΗΣ ΝΕ ΓΛΩΣΣΑΣ
2018**

Α1. ΠΕΡΙΛΗΨΗ. 25 μονάδες.

Α' ΤΡΟΠΟΣ

Περιεχόμενο:	0-12 μονάδες
Γλώσσα και ύφος:	0-8 μονάδες
Δομή	0-5 μονάδες

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

- Στην πληροφοριακή περίληψη αναμένεται η αναφορά του θεματικού κέντρου. Σε περίπτωση που λείπει αφαιρούνται 2 (δύο) μόρια.
- Αν η περίληψη έχει τη μορφή της απλής πύκνωσης, τότε δεν είναι η υποχρεωτική η αναφορά του θεματικού κέντρου.
- Κατά τη σύνθεση της περίληψης οι μαθητές μπορεί να διατυπώσουν τους θεματικούς άξονες με ποικίλους τρόπους. Είναι όμως απαραίτητο να τους παρουσιάζουν με τρόπο, ώστε : α) να υπάρχει λογική σύνδεση μεταξύ τους και β) να αναδεικνύεται η συλλογιστική πορεία του συγγραφέα.
- Με τον καταμερισμό των μονάδων σε Περιεχόμενο, Γλώσσα-Υφος, Δομή, είναι ωστόσο αναγκαία και η συνολική θεώρηση του παραχθέντος μαθητικού κειμένου, κατά την οποία συνεκτιμώνται η πρωτοτυπία στη σύνθεση της και το ύφος και λιγότερο η εικόνα του γραπτού.
- Υπέρβαση του ορίου κατά 10% περίπου είναι αποδεκτή (125 λέξεις). Σε έκταση έως 150 λέξεων προτείνεται κατ' εκτίμηση η αφαίρεση έως 5 μορίων. Για 180 λέξεις προτείνεται η αφαίρεση έως 10 μορίων.
- *Αποδεκτή η χρήση των εννοιών του κειμένου που είναι δύσκολο να αποδοθούν διαφορετικά

Β' ΤΡΟΠΟΣ

ΑΞΟΝΕΣ Από ΚΕΕ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΗ ΠΕΡΙΛΗΨΗ Από ομάδα	Προτείν όμενα μόρια
Θεματικό κέντρο: ομοιότητες και διαφορές των εννοιών «Παιδεία – Εκπαίδευση»	Ο αρθρογράφος ορίζει τη διαφορά παιδείας – εκπαίδευσης	3
1. Το εύρος του περιεχομένου της έννοιας «Παιδεία» στην αρχαιότητα. (παράγραφος 1)	■ Αρχικά, τονίζει ότι εσφαλμένα οι δύο όροι θεωρούνται συνώνυμοι, ■ επισημαίνει δε ότι η λέξη παιδεία τροποποιήθηκε ως προς το σημασιολογικό και λειτουργικό της εύρος στο	6

	πέρασμα των αιώνων ▪ συσχετιζόμενη ήδη από την αρχαιότητα άλλοτε με την ανατροφή, άλλοτε με τη γνώση, τη νεαρή ηλικία ή το παιχνίδι.	
2. Ο προσδιορισμός της έννοιας «Εκπαίδευση» ως σκόπιμης διδασκαλίας. (παράγραφος 2)	Εγγύτερη προς την παιδεία η λέξη εκπαίδευση δήλωνε τη διδασκαλία.	4
3. Η σύγκριση των δύο εννοιών και η ανάγκη διερεύνησης των ομοιοτήτων και των διαφορών τους. (παράγραφος 3)	Οι δύο όροι εναλλασσόμενοι ως ισοδύναμοι προκαλούν σύγχυση, διότι δεν είναι ταυτόσημοι, αλλά διαλεκτικά συνδεδεμένοι,	4
4. Η δυναμική σχέση «Παιδείας-Εκπαίδευσης» και η γνώση ως κοινό τους χαρακτηριστικό. (παρ.3)	με κοινό στοιχείο τη μάθηση, ιδιωτική ή δημόσια, και τη θεσμοθετημένη έκφρασή τους. Ορίζει, τέλος,	4
5. Παρουσίαση των διαφορών των εννοιών «Παιδεία – Εκπαίδευση» (παράγραφος 4)	ως διαφοροποιητικό στοιχείο τον προαιρετικό χαρακτήρα της παιδείας και τον υποχρεωτικό της εκπαίδευσης (108 λέξεις)	4

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

- Με τον καταμερισμό των μονάδων με τον β τρόπο είναι και πάλι αναγκαία η συνολική θεώρηση του παραχθέντος μαθητικού κειμένου, κατά την οποία συνεκτιμώνται η πρωτοτυπία στη σύνθεση της και το ύφος και λιγότερο η εικόνα του γραπτού.
- Υπέρβαση του ορίου κατά 10% περίπου είναι αποδεκτή (125 λέξεις). Σε έκταση έως 150 λέξεων προτείνεται κατ' εκτίμηση η αφαίρεση έως 5 μορίων. Για 180 λέξεις προτείνεται η αφαίρεση έως 10 μορίων.
- *Αποδεκτή η χρήση των εννοιών του κειμένου που είναι δύσκολο να αποδοθούν διαφορετικά

Διευκολυντική και κατά τους δύο τρόπους μπορεί να είναι, επίσης, η αναγωγή του βαθμού στην εικοσάβαθμη κλίμακα:

- 05/25 = 04/20	14/25 = 11,2/20	20/25 = 16/20
- 08/25 = 06,5/20	16/25 = 12,8/20	22/25 = 17,5/20
- 12/25 = 09,6/20	18/25 = 14,5/20	23/25 = 18,5/20

B . ΑΣΚΗΣΕΙΣ

B1. α. ΛΑΘΟΣ β. ΛΑΘΟΣ γ. ΣΩΣΤΟ δ. ΛΑΘΟΣ ε. ΣΩΣΤΟ
5X2=10 μονάδες

B2. α) . Ο βασικός τρόπος είναι η σύγκριση /αντίθεση αφού επισημαίνονται οι διαφορές των εννοιών παιδεία και εκπαίδευση. Χαρακτηριστικά σημεία στην παράγραφο για την παιδεία και την εκπαίδευση αντίστοιχα: μέθοδος vs πράξη, ελεύθερη vs εντεταλμένη, προαιρετική vs υποχρεωτική. Χρήση της διαρθρωτικής λέξης «αντίθετα». Δεκτές και οι απαντήσεις:

- α) ορισμός, εφόσον αιτιολογηθεί. (Αντίστοιχα σημεία στην παράγραφο: Η παιδεία είναι: περισσότερο μέθοδος, λειτουργία λίγο πολύ ελεύθερη, προαιρετική . Η εκπαίδευση είναι κυρίως πράξη, εκ προθέσεως εντεταλμένη, υποχρεωτική)
β) συνδυασμός μεθόδων (σύγκριση /αντίθεση και ορισμός)

2 μονάδες για τη μέθοδο+3 μονάδες για την αιτιολόγηση =5 μονάδες

B2. β) 5X1 = 5 μονάδες

ωστόσο: αντίθεση /εναντίωση, επομένως: συμπέρασμα, προκειμένου: σκοπός, που πάει να πει ότι :επεξήγηση, κυρίως: έμφαση

B3. α) 5X1 = 5 μονάδες

- ανιχνεύονται: εντοπίζονται /επισημαίνονται / βρίσκονται/ ανευρίσκονται/ιχνηλατούνται
- συνάπτεται: συναρτάται/συνδέεται /συνδυάζεται/ συσχετίζεται / συνυφάνεται
- εμφανίζεται: εντοπίζεται/επισημαίνεται/ παρουσιάζεται / φανερώνεται / απαντάται
- συντελεστών: παραγόντων / παραμέτρων/ συνιστωσών
- προφανείς:
έκδηλες/εναργείς/ευδιάκριτες/εύλογες/ξεκάθαρες/ολοφάνερες/φανερές / πρόδηλες / οφθαλμοφανείς /ορατές

B3. β) 5X1 = 5 μονάδες

- αναβαθμίζεται: υποβαθμίζεται / υποτιμάται / υποβιβάζεται

- μεταγενέστερη : προγενέστερη / προηγούμενη / παλαιότερη
- επιτρέπουν: απαγορεύουν / εμποδίζουν / αποκλείουν / αποτρέπουν
- ιδιωτική : δημόσια, κρατική
- διαφορές : ομοιότητες

B4.α. 2 μονάδες

Ρήματα : εναλλάσσονται , ανιχνεύονται, αναβαθμίζεται, αναδεικνύεται, θεωρείται, συνάπτεται κ.ά.

B4.β. 3 μονάδες

Η χρήση της παθητικής φωνής στη συγκεκριμένη παράγραφο: Προσδίδει στο κείμενο ακαδημαϊκό/ επιστημονικό/δοκιμιακό ύφος , - Καθιστά το ύφος του κειμένου απρόσωπο/ τυπικό/ /αποστασιοποιημένο/αντικειμενικό/ / επίσημο / σοβαρό/ουδέτερο, - Δίνει έμφαση στην ενέργεια του ρήματος/

απόκρυψη υποκειμένου

Παρατήρηση: η αίτηση θεωρείται γρήγορη, εφόσον αναφέρονται και τα τρία στοιχεία.

Γ. « ΤΙΤΛΟΣ»

Εισαγωγικό μέρος –επικαιρικός χαρακτήρας (ενδεικτικά)
Επικέντρωση σήμερα (στον 21ο αι) στον επαναπροσδιορισμό του ρόλου του σχολείου κλπ / Στο πλαίσιο των υφιστάμενων συνθηκών που δημιουργούν η παγκοσμιοποίηση και γενικότερα η κοινωνικοπολιτική κατάσταση διεθνώς, το σχολείο καλείται να ανταποκριθεί στη διαμόρφωση ενός ολοκληρωμένου ανθρώπου και πολίτη. Προκειμένου να ανταποκριθεί το σύγχρονο σχολείο στα νέα αυτά δεδομένα χρειάζεται μια πιο ολιστική προσέγγιση της παιδευτικής του διάστασής του. / Ωστόσο, το σχολείο σήμερα εστιάζει κατά κύριο λόγο σε μια τεχνοκρατική κατεύθυνση, στο πλαίσιο μόνο της προπαρασκευής της επαγγελματικής ένταξης και ανταγωνιστικότητας των νέων (/ενισχύοντας τη βαθμοθηρία). /Αυτό έχει ως αποτέλεσμα να παραγκωνίζεται ο ηθοπλαστικός του ρόλος και η προαγωγή της ανθρωπιστικής παιδείας . Αν παραδεχτούμε την παρούσα κατάσταση του σημερινού σχολείου, αυτό αυτόματα επιτάσσει την ανάγκη για παράλληλη ανάπτυξη τόσο του ως προς τον γνωσιοκεντρικό χαρακτήρα του όσο και ως προς τον παιδευτικό του ρόλο./ Η διαδικασία αυτή για την ανάπτυξη του σχολείου τόσο στον εκπαιδευτικό όσο και παιδευτικό του ρόλο εμπλέκει ενεργά τόσο τους εκπαιδευτικούς όσο και τους μαθητές.
α) υποστηρίζετε την άποψη ότι το σχολείο οφείλει παράλληλα με την εκπαιδευτική, να ασκεί και παιδευτική λειτουργία (ενδεικτικά)
• Κοινωνικοποιεί : ο ρόλος της ομάδας , επαφή με κοινωνικά προβλήματα, συνύπαρξη με το διαφορετικό /τον άλλον κλπ • Διαμορφώνει πολιτική σκέψη και δημοκρατική συνείδηση : ενδιαφέρον για τα κοινά, ανάπτυξη συλλογικής ευθύνης καλλιέργεια δημοκρατικού αισθήματος κλπ. • Συμβάλλει στην ηθική ολοκλήρωση και την αυτογνωσία των νέων : αξίες, ηθικές αρχές κλπ

- Προάγει την αισθητική αγωγή .
- Διαμορφώνει οικολογική συνείδηση.

----- Η'-----

- Πνευματικό τομέα: Με αναφορά στην καλλιέργεια κριτικής σκέψης και αυτογνωσίας με σκοπό τη διαμόρφωση προσωπικοτήτων που δεν θα είναι επιρρεπείς στη χειραγώγηση και οι οποίες θα εμφορούνται από ανθρωπιστικές αξίες ως αντίδοτο στην τεχνοκρατία κλπ
- Ενίσχυση της εθνικής συνείδηση, η διαμόρφωση ευρωπαϊκής και οικουμενικής συνείδησης κλπ
- Σφυρηλάτηση των ιδανικών του ολυμπιακού πνεύματος και του αθλητικού ιδεώδους ώστε... γνήσια αγάπη για τον αθλητισμό, ενασχόληση με αυτόν ενδυνάμωση πνεύματος και σώματος

β) προτείνετε, αιτιολογημένα τρόπους με τους οποίους εκπαιδευτικοί και μαθητές/τριες μπορούν να συμβάλουν στην ενίσχυση του παιδευτικού ρόλου του σχολείου.

(ενδεικτικά)

- Εργασίες για κοινωνικά προβλήματα, δράσεις αλληλεγγύης, εθελοντισμός κλπ.
- Μαθητικές κοινότητες, Βουλή των Εφήβων, αυτοοργάνωση μαθητών, επισκέψεις σε τόπους ιστορικής μνήμης, επισκέψεις στη βουλή κλπ.
- Εθισμός των μαθητών στον σεβασμό προς το διαφορετικό, κουλτούρα διαλόγου κλπ.
- Ανάπτυξη καλλιτεχνικών δραστηριοτήτων, ενίσχυση της ερασιτεχνικής δημιουργίας των μαθητών, επαφή με την Τέχνη, διαμόρφωση αισθητικών κριτηρίων κλπ.
- Ανακύκλωση, προώθηση «πράσινων προϊόντων», διάφορες περιβαλλοντικές δράσεις κλπ.

----- Η'-----

(οι εκπαιδευτικοί)

- να επιδεικνύουν αίσθημα ευθύνης απέναντι στο λειτούργημά τους, εμπνέοντας , αποτελώντας πρότυπο για τους διδασκόμενους με το έργο και τη στάση ζωής τους...
- να ενθαρρύνουν τη συμμετοχή των μαθητών στην εκπαιδευτική διαδικασία, και τη συνεργασία/διάλογο, ώστε να προάγεται το ομαδοσυνεργατικό πνεύμα / καλλιέργεια της κριτικής σκέψης της αυτενέργειας . Αυτό θα μπορούσε να επιτευχθεί καθιστώντας το μάθημα ελκυστικό και δημιουργικό, με «παιγνιώδεις» μορφές μάθησης....
- να καθοδηγούν τους μαθητές να γνωρίσουν βιωματικά την τέχνη, όπως η θεατρική ομάδα, λέσχη ανάγνωσης / περιηγήσεις σε πολιτισμικούς και επιστημονικούς χώρους, μουσεία...
- να αξιοποιούν ευρωπαϊκά προγράμματα ανταλλαγής μαθητών που προωθεί η Ε.Ε. με σκοπό την ενίσχυση του πνεύματος συνεργασίας, διεθνισμού κλπ.
- να διοργανώνουν ημερίδες (πνευματικούς ανθρώπους , ρητορικά αγωνίσματα κλπ.) με κοινωνικές θεματικές με στόχο το άνοιγμα του σχολείου στην κοινωνία, την ελεύθερη έκφραση των μαθητών...
- να ενημερώνουν το νέο για τις σημερινές συνθήκες/ζητούμενα σε εργασιακούς χώρους, ως μέσο επαγγελματικού προσανατολισμού και αυτοαξιολόγησης των ικανοτήτων /ταλέντων του νέου.

(οι μαθητές)

- να συμμετέχουν ενεργά στις παραπάνω δράσεις για ένα δημιουργικό σχολείο, ανοιχτό στην κοινωνία
- ανάληψη κοινωνικών δράσεων (ανθρωπιά, αλτρουισμός).
- να συμμετέχουν υπεύθυνα στο θεσμό των μαθητικών κοινοτήτων, να αναλαμβάνουν πρωτοβουλίες για ένα δημοκρατικό σχολείο (ενάντια στη βία, τον ρατσισμό...) και

εκσυγχρονισμένο (τεχνολογικός εξοπλισμός)

- να συμμετέχουν σε ρητορικούς αγώνες, ομιλίες πνευματικών ανθρώπων, ώστε....
- να συμμετέχουν ενεργά σε εθελοντικές δραστηριότητες περιβαλλοντικού – κοινωνικού χαρακτήρα.....
- να συμμετέχουν ενεργά σε επιτροπές, Βουλή των Εφήβων κλπ και να τολμούν να αρθρώνουν δημόσιο λόγο μέσα από άρθρα και αναρτήσεις αξιοποιώντας τις νέες τεχνολογίες) κλπ.

Επιμερισμός των μονάδων για λόγους συντονισμού των αξιολογητών: Περιεχόμενο: 0-20 μονάδες/ Γλώσσα & ύφος: 0-12 μονάδες/ Δομή: 0-8 μονάδες

Περιεχόμενο

→ κρίνεται πλήρες, εάν η ανάπτυξη περιλαμβάνει τρεις τουλάχιστον άξονες σε κάθε ζητούμενο επαρκώς τεκμηριωμένους (χωρίς να αποκλείεται η δημιουργική αξιοποίηση στοιχείων του κειμένου).

→ αξιολογούνται θετικά : α) η αφόρμηση από την επικαιρότητα, β) η τεκμηρίωση με αναφορές σε σύγχρονα δεδομένα, γ) η χρήση τρόπων και μέσων πειθούς.

→ αν συνυφαίνονται σε μια παράγραφο 2 άξονες, θα βαθμολογηθούν κατ' εκτίμηση, αναλόγως των πληροφοριών τους.

→ Υπέρβαση του ορίου λέξεων (πέραν του 10%) : αφαίρεση 3-4 μονάδων.

→ Όταν το γραπτό είναι εκτός θέματος, αφαιρούμε μονάδες από το περιεχόμενο, αλλά λαμβάνουμε υπόψη την έκφραση και τη δομή.

Γλώσσα & ύφος

→ Εκτιμώνται θετικά : α) η ακριβολογία και σαφήνεια, β) η ορθή στίξη και ορθογραφία (για την ορθογραφία συνολικά αφαιρούμε έως 3 μόρια)

→ Το ύφος του κειμένου αναμένεται να είναι ανάλογο του μέσου δημοσίευσης, χωρίς πολλά στοιχεία προφορικότητας, εναλλαγές ύφους.

Δομή

Βάρος κατά την αξιολόγηση δίνεται: α) στην ισορροπημένη ή μη ανάπτυξη των ζητούμενων, β) στη συνοχή και συνεκτικότητα του κειμένου

[→ Καλό θα ήταν οι προτεινόμενοι τρόποι στο β' ζητούμενο να συνδέονται με τους άξονες του α' ζητούμενου και η σύνδεση των παραγράφων να υπηρετεί το όλον].

Αν λείπει το επικοινωνιακό πλαίσιο (τίτλος άρθρου) αφαιρούμε 2 μονάδες

ΓΙΑΝΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ 2018
 ΜΑΘΗΜΑ: ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ
 ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

A1. ΠΕΡΙΛΗΨΗ. 25 μονάδες.

Αναλυτικά: Περιεχόμενο: 0-12 μονάδες – Γλώσσα και ύφος: 0-8 μονάδες. Δομή: 0-5 μονάδες*

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΤΗΣ Κ.Ε.Ε.	Παρατηρήσεις / προτάσεις
ΘΕΜΑΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ: Ομοιότητες και διαφορές των εννοιών «Παιδεία» και «Εκπαίδευση».	- Στην πληροφοριακή περίληψη αναμένεται αναφορά του θεματικού κέντρου. περίπτωση που λείπει αφαιρούνται 2 μόρια. - Αν η περίληψη έχει τη μορφή της πύκνωσης, τότε δεν είναι η υποχρεωτική αναφορά του θεματικού κέντρου.
ΘΕΜΑΤΙΚΟΙ ΑΞΟΝΕΣ ΤΟΥ ΚΕΙΜΕΝΟΥ: 1. Το εύρος του περιεχομένου της έννοιας «Παιδεία» στην αρχαιότητα / οι σημασιολογικές αλλαγές. 2. Ο προσδιορισμός της έννοιας «Εκπαίδευση» ως σκόπιμης διδασκαλίας. 3. Η σύγκριση των δύο εννοιών και η διερεύνηση των ομοιοτήτων και των διαφορών τους. 4. Η δυναμική σχέση «Παιδείας - Εκπαίδευσης» και η γνώση ως κοινό τους χαρακτηριστικό. 5. Παρουσίαση των διαφορών των εννοιών «Παιδεία-Εκπαίδευση».	Καλό είναι οι μαθητές/τριες να έχουν αναφέρει κάποιες από τις διαφορετικές σημασίες (ανατροφή/γνώση και αρετή/ ηλικία/παιδιά και παιδία Καλό είναι οι μαθητές/τριες να έχουν αναφέρει ότι δημόσιοι και ιδιωτικοί φορείς/ οργανισμοί αναλαμβάνουν εκπαιδευτικό ρόλο Παιδεία : μέθοδος**, ελευθερία**, προαιετική / Εκπαίδευση : πράξη συγκεκριμένη αποστολή και υποχρεωτική χαρακτήρας
Κατά τη σύνθεση της περίληψης οι μαθητές μπορεί να διατυπώσουν τους θεματικούς άξονες με ποικίλους τρόπους. Είναι όμως απαραίτητο να τους παρουσιάζουν με τρόπο, ώστε : α) να υπάρχει λογική σύνδεση μεταξύ τους και β) να αναδεικνύεται η συλλογιστική πορεία να συγγραφεί.	
* Η αξιολόγηση της περίληψης προτείνεται να γίνει με καταμερισμό των μονάδων σε Περιεχόμενο, Γλώσσα-Ύφος, Δομή για λόγους συντονισμού των βαθμολογητών. Είναι, ωστόσο, αναγκαία η ολιστική θεώρηση του παραχθέντος μαθητικού κειμένου, κατά την οποία συνεκτιμώνται η πρωτοτυπία, η σύνθεση της και το ύφος και λιγότερο η εικόνα του γραπτού.	
- Υπέρβαση του ορίου κατά 10% περίπου είναι αποδεκτή. Αν όμως η περίληψη ξεπερνά τα 100 λέξεις προτείνεται η αφαίρεση 1-3 μονάδων κατ' εκτίμηση	
**Αποδεκτή η χρήση των εννοιών αυτών εφόσον είναι δύσκολο να αποδοθούν διαφορετικά	

Διευκολυντική μπορεί να είναι η αναγωγή του βαθμού στην εικοσάβαθμη κλίμακα:

$$05/25 = 04/20$$

$$14/25 = 11,2/20$$

$$20/25 = 16/20$$

$$08/25 = 06,5/20$$

$$16/25 = 12,8/20$$

$$22/25 = 17,5/20$$

$$12/25 = 09,6/20$$

$$18/25 = 14,5/20$$

$$23/25 = 18,5/20$$

Β. ΑΣΚΗΣΕΙΣ

B1. α. ΛΑΘΟΣ β. ΛΑΘΟΣ γ. ΣΩΣΤΟ δ. ΛΑΘΟΣ ε. ΣΩΣΤΟ

5X2=10 μονάδες

B2. α) . Ο βασικός τρόπος είναι η σύγκριση /αντίθεση αφού επισημαίνονται οι διαφορές των εννοιών παιδεία και εκπαίδευση. Χαρακτηριστικά σημεία στην παράγραφο για την παιδεία και την εκπαίδευση αντίστοιχα: μέθοδος vs πράξη, ελεύθερη vs εντεταλμένη, προαιρετική vs υποχρεωτική. Χρήση της διαρθρωτικής λέξης «αντίθετα». Δεκτές και οι απαντήσεις:

α) ορισμός, εφόσον αιτιολογηθεί. (Αντίστοιχα σημεία στην παράγραφο: Η παιδεία είναι: περισσότερο μέθοδος, λειτουργία λίγο πολύ ελεύθερη, προαιρετική . Η εκπαίδευση είναι κυρίως πράξη, εκ προθέσεως εντεταλμένη, υποχρεωτική)

β) συνδυασμός μεθόδων (σύγκριση /αντίθεση και ορισμός)

2 μονάδες για τη μέθοδο+3 μονάδες για την αιτιολόγηση =5 μονάδες

B2. β) 5X1 = 5 μονάδες

ωστόσο: αντίθεση /εναντίωση, επομένως: συμπέρασμα, προκειμένου: σκοπός, που πάει να πει ότι :επεξήγηση, κυρίως: έμφαση

B3. α) 5X1 = 5 μονάδες

- ανιχνεύονται: εντοπίζονται /επισημαίνονται / βρίσκονται/ ανευρίσκονται/ιχνηλατούνται
- συνάπτεται: συναρτάται/συνδέεται /συνδυάζεται/ συσχετίζεται / ~~συνάπτεται~~/συνυφάνεται
- εμφανίζεται: εντοπίζεται/επισημαίνεται/ παρουσιάζεται / φανερώνεται / απαντάται
- συντελεστών: παραγόντων / παραμέτρων/ συνιστωσών /όρων
- προφανείς: έκδηλες/εναργείς/ευδιάκριτες/εύλογες/ξεκάθαρες/ολοφάνερες/φανερές / πρόδηλες / οφθαλμοφανείς /ορατές

B3. β) 5X1 = 5 μονάδες

- αναβαθμίζεται: υποβαθμίζεται / υποτιμάται / υποβιβάζεται
- μεταγενέστερη : προγενέστερη / προηγούμενη / παλαιότερη
- επιτρέπουν: απαγορεύουν / εμποδίζουν / αποκλείουν / αποτρέπουν
- ιδιωτική: δημόσια / κρατική
- διαφορές: ομοιότητες

B4. α) Ρήματα παθητικής φωνής: εναλλάσσονται, , ανιχνεύονται, αναβαθμίζεται, αναδεικνύεται, θεωρείται, συνάπτεται ~~αφ~~

2 μονάδες

β) Η χρήση της παθητικής φωνής στη συγκεκριμένη παράγραφο: 1. Προσδίδει στο κείμενο ακαδημαϊκό/ επιστημονικό/δοκιμιακό ύφος , 2 Καθιστά το ύφος του κειμένου απρόσωπο/ τυπικό/ /αποστασιοποιημένο/αντικειμενικό/ / επίσημο / σοβαρό/ουδέτερο, 3. Δίνει έμφαση στην ενέρνεση

2. Παραγωγή λόγου (40 μονάδες)

Βασιμονοί των μονάδων για λόγους συντομοσύνης των αξιολογητών: περιεχόμενο: 0-20 μονάδες/
Γλώσσα & ύφος: 0-12 μονάδες/ δομή: 0-8 μονάδες

Περιεχόμενο

- κρίνεται πλήρες, εάν η ανάπτυξη περιλαμβάνει τρεις τουλάχιστον άξονες σε κάθε ζητούμενο επαρκώς τεκμηριωμένους (χωρίς να αποκλείεται η δημιουργική αξιοποίηση στοιχείων του κειμένου)
- αξιολογούνται θετικά: α) η αφόρμηση από την επικαιρότητα, β) η τεκμηρίωση με αναφορές σε σύγχρονα δεδομένα, γ) η χρήση τρόπων και μέσων πειθούς.
- Υπέρβαση του ορίου λέξεων (πέραν του 10%): αφαίρεση 3-4 μονάδων.
- Όταν το γραπτό είναι εκτός θέματος, αφαιρούμε μονάδες από το περιεχόμενο, αλλά λαμβάνουμε υπόψη την έκφραση και τη δομή.

Γλώσσα & ύφος

- Εκτιμώνται θετικά: α) η ακριβολογία και σαφήνεια, β) η ορθή στίξη και ορθογραφία (για την ορθογραφία συνολικά αφαιρούμε έως 3 μόρια)
- Το ύφος του κειμένου αναμένεται να είναι ανάλογο του μέσου δημοσίευσης, χωρίς πολλά στοιχεία προφορικότητας

Δομή

- Βάρος κατά την αξιολόγηση δίνεται: α) στην ισορροπημένη ή μη ανάπτυξη των ζητούμενων, β) στην συνοχή και συνεκτικότητα του κειμένου
- Καλό θα ήταν οι προτεινόμενοι τρόποι στο β' ζητούμενο να συνδέονται με τους άξονες του α' ζητούμενου και η σύνδεση των παραγράφων να υπηρετεί το όλον.
- Αν λείπει το επικοινωνιακό πλαίσιο (τίτλος άρθρου) αφαιρούμε 2 μονάδες

ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΛΟΓΟΥ - ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΟ ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ:

ΤΙΤΛΟΣ

ΠΡΟΛΟΓΙΚΗ ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΣ:

- Αφόρμηση από: i) την επικαιρότητα με πιθανή αναφορά στα χαρακτηριστικά του σημερινού ελληνικού σχολείου ή/και στο ρόλο που καλείται να αναλάβει, για να ανταποκριθεί στις προκλήσεις του 21ου αιώνα, ii) την επικαιρότητα με πιθανή αναφορά στα χαρακτηριστικά του 21ου αιώνα, ρόλο του σχολείου → εκπαιδευτικός/ μορφωτικός και παιδαγωγικός/ παιδευτικός iv), οργάνωση (παιδεία/ εκπαίδευση), v)

Α' Ζητούμενο: «Υποστηρίζετε την άποψη ότι το σχολείο οφείλει, παράλληλα με την εκπαιδευτική και παιδευτική λειτουργία».

Αναφορά στην εκπαιδευτική λειτουργία του σχολείου: μετάδοση γνώσεων, μόρφωση - ανάπτυξη των διανοητικών και σωματικών κλίσεων και δεξιοτήτων - παροχή εφοδίων επαγγελματικό προσανατολισμό των μαθητών κ.λπ.

Ανάδειξη της παιδευτικής λειτουργίας του σχολείου:

Το σχολείο οφείλει να ασκεί παιδευτική λειτουργία, να προτρέπει, δηλαδή άμεσα και κυρίως τους μαθητές/τριες να προσπαθούν για την ολόπλευρη πνευματική, συναισθηματική - κοινωνική τους καλλιέργεια, να δίνει βάρος στην αγωγή του ανθρώπου → ολοκλήρωση

<u>Οφείλει</u> διότι: στην παιδευτική του λειτουργία εντάσσονται :	
η κοινωνικοποίηση των μαθητών/τριών : επαφή και συνύπαρξη με άλλα άτομα, ένταξη στην ομάδα → συνεργασία, ομαλή συνύπαρξη, σεβασμός στη διαφορετικότητα, ανεκτικότητα, αλληλεγγύη	Αντιστάθμισμα στις ελλείψεις λειτουργίας της οικογένειας και των άλλων φορέων κοινωνικοποίησης, στην αλλοτρίωση του ανθρώπου από τον συνάνθρωπο, τη μισαλλοδοξία κ.λπ.
η προαγωγή της πνευματικής τους καλλιέργειας → όξυνση της κριτικής σκέψης → αξιολόγηση και έλεγχος των μηνυμάτων, γόνιμη αμφισβήτηση των παραδεδομένων, έλεγχος προκαταλήψεων, κατάρριψη στερεοτύπων, απαλλαγή από τον δογματισμό → προσωπικότητες που σκέπτονται και δρουν ανεξάρτητα, ώριμα, ορθολογικά	Βελτίωση της κοινωνίας, στην οποία παρατηρείται ρατσισμός, εθνικισμός, φανατισμός, λαϊκισμός μαζοποίηση κ.λπ.
η διαμόρφωση πολιτικής σκέψης και δημοκρατικού ήθους → ανάπτυξη συλλογικής συνείδησης, συνειδητοποίηση των δικαιωμάτων και των υποχρεώσεων, συμμετοχή στα κοινά, ενεργοποίηση του πολίτη	Καταπολέμηση του ατομικισμού, της παθητικότητας, της χειραγώγησης κ.λπ.
η μετουσίωση των γνώσεων που παρέχει σε αξίες → διαμόρφωση ηθικών προσωπικοτήτων με αξίες και αρχές, που διακρίνουν τις ηθικές ποιότητες, δείχνουν σεβασμό σε συνανθρώπους	Ανάχωμα στον αμοραλισμό, την αδιαφορία κ.λπ.
η συναισθηματική καλλιέργεια → αυτεπίγνωση και κατανόηση του συνανθρώπου (ενσυναίσθηση) → ανθρωπιά, αλληλεγγύη....	Περιορισμός της παρατηρούμενης άρνησης να μοιραστούμε, να βοηθήσουμε, και της αδιαφορίας απέναντι στην αδικία...
η παροχή αισθητικής καλλιέργειας και η μύηση των μαθητών/τριών στην τέχνη και στην αναγνώριση του ωραίου → μεγαλύτερη ευαισθησία απέναντι στα πράγματα και τις μεταβολές τους, αίσθηση της αρμονίας και του μέτρου, εκτίμηση των πολιτιστικών θησαυρούς του έθνους και της ανθρωπότητας, κ.λπ..	Αντίσταση στην κυρίαρχη μαζική κουλτούρα, αντιστάθμισμα στον τεχνοκρατισμό, εξωραϊσμό, ανθρωπογενούς και φυσικού περιβάλλοντος το οποίο σήμερα....
Η διαμόρφωση οικολογικής συνείδησης, → εξοικείωση του μαθητή με τα αγαθά της φύσης και δημιουργία μιας ειλικρινούς σχέσης μαζί της, σεβασμός απέναντι στο περιβάλλον	Ευαισθητοποίηση νέων στα ποικίλα οικολογικά προβλήματα
η σφυρηλάτηση των ιδανικών του ολυμπιακού πνεύματος και του αθλητικού ιδεώδους → γνήσια αγάπη για τον αθλητισμό, ενασχόληση με αυτόν ενδυνάμωση πνεύματος και σώματος	Περιορισμός χουλιγκανισμού, ντόπιου κ.λπ.
η ενίσχυση της εθνικής συνείδησης, η διαμόρφωση ευρωπαϊκής και οικουμενικής συνείδησης,	Αντίσταση στο φιλοπόλεο πνεύμα και υπεράσπιση της ειρηνικής συνύπαρξης λαών

Β' (ητούμενοι): «Γιαστέινεται» υιοθετημένα, τρόπους με τους οποίους εκπαιδευτικοί μαθητές/τριες μπορούν να συμβάλλουν στην επίτευξη του παιδαγωγικού ρόλου του σχολείου. Η ρήση «να συμβάλλουν» στην επίσημη για εκπαιδευτικό ρήση «να συμβάλλουν» αλλά βελτιώνονται με τον άξονα του 1ου (ητούμενου):

- συνδιαμόρφωση (από μαθητές, καθηγητές και γονείς) κανόνων λειτουργίας της σχολικής κοινότητας,
- ανάληψη από μαθητές ερευνητικών εργασιών για σύγχρονα κοινωνικά προβλήματα κ.ά.
- ανάληψη δράσεων αλληλεγγύης, ανάπτυξη εθελοντισμού (προσφορά βοήθειας σε ευπαθείς ομάδες...)
- θεσμός μαθητικών κοινοτήτων → συμμετοχή και συλλογικότητα στη λήψη αποφάσεων για θέματα της σχολικής κοινότητας, κ.λπ..
- διοργάνωση και συμμετοχή σε :
 - ο πολιτιστικές εκδηλώσεις που προβάλλουν την παράδοση και γεννούν γόνιμο διάλογο για αξία και τη δημιουργική αξιοποίησή της
 - ο καλλιτεχνικές και αθλητικές δραστηριότητες,
 - ο εκδηλώσεις ενημέρωσης για τα περιβαλλοντικά προβλήματα και παράλληλη ανάληψη εθελοντικών δράσεων σχετικών με το περιβάλλον, (βιωματική επαφή του νέου με το φυσικό περιβάλλον).
 - ο εκπαιδευτικές επισκέψεις (σε μουσεία αρχαιολογικούς χώρους κ.ά.),
 - ο δράσεις που βοηθούν τόσο στην αναγνώριση των συναισθημάτων, στην αυτοεπίγνωση και αυτοβελτίωση, όσο και στην κατανόηση του άλλου,
 - ο ρητορικούς αγώνες, ομιλίες πνευματικών ανθρώπων,
 - ο εκπαιδευτικά προγράμματα με στόχο την επαφή με άλλα σχολεία της χώρας και εξωτερικού, εκπαιδευτικά ταξίδια.
- χρήση του διαλόγου και υιοθέτηση νέων μεθόδων και στρατηγικών διδασκαλίας (ανακαλυπτική μέθοδος, ομαδοσυνεργατική, «παιγνιώδεις» μορφές μάθησης) στο πλαίσιο του μαθηματικού φθίνουσα καθοδήγηση του μαθητή στην απόκτηση της γνώσης, καλλιέργεια της κριτικής σκέψης της αυτενέργειας και προώθηση της συνεργασίας
- αξιοποίηση των δυνατοτήτων της τεχνολογίας και προβληματισμοί για τη χρήση της
- καλλιέργεια ηθικών αξιών και αρετών μέσα από τη σχολική ζωή (π.χ. σεβασμός, συνέπεια) και από την ανάληψη κοινωνικών δράσεων (ανθρωπιά, αλtruισμός).

.....
ΑΠΑΡΑΙΤΗΤΗ Η ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΜΑΘΗΤΩΝ.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ: Σύνοψη, συμπέρασμα.

ΟΙ ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΕΣ ΤΟΥ ΒΑΘΜΟΛΟΓΙΚΟΥ ΣΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΤΗΣ Ν. ΓΛΩΣΣΑΣ

36ο ΒΑΘΜΟΛΟΓΙΚΟ-ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΒΑΘΜΟΛΟΓΗΣΗΣ ΤΗΣ ΝΕ ΓΛΩΣΣΑ 2018

Α1. ΠΕΡΙΛΗΨΗ. 25 μονάδες.

Α' ΤΡΟΠΟΣ

Περιεχόμενο:	0-12 μονάδες
Γλώσσα και ύφος:	0-8 μονάδες
Δομή	0-5 μονάδες

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

- Στην πληροφοριακή περίληψη αναμένεται η αναφορά του θεματικού κέντρου. Στην περίπτωση που λείπει αφαιρούνται 2 (δύο) μόρια.
- Αν η περίληψη έχει τη μορφή της απλής πύκνωσης, τότε δεν είναι η υποχρεωτική η αναφορά του θεματικού κέντρου.
- Κατά τη σύνθεση της περίληψης οι μαθητές μπορεί να διατυπώσουν του θεματικούς άξονες με ποικίλους τρόπους. Είναι όμως απαραίτητο να τους παρουσιάζουν με τρόπο, ώστε : α) να υπάρχει λογική σύνδεση μεταξύ τους και β) να αναδεικνύεται η συλλογιστική πορεία του συγγραφέα.
- Με τον καταμερισμό των μονάδων σε Περιεχόμενο, Γλώσσα-Ύφος, Δομή, είναι ωστόσο αναγκαία και η συνολική θεώρηση του παραχθέντος μαθητικού κειμένου, κατά την οποία συνεκτιμώνται η πρωτοτυπία στη σύνθεση της και το ύφος και λιγότερο η εικόνα του γραπτού.
- Υπέρβαση του ορίου κατά 10% περίπου είναι αποδεκτή (125 λέξεις). Σε έκταση έως 150 λέξεων προτείνεται κατ' εκτίμηση η αφαίρεση έως 5 μορίων. Για 180 λέξεις προτείνεται η αφαίρεση έως 10 μορίων.
- *Αποδεκτή η χρήση των εννοιών του κειμένου που είναι δύσκολο να αποδοθούν διαφορετικά

Β' ΤΡΟΠΟΣ

ΑΞΟΝΕΣ Από ΚΕΕ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΗ ΠΕΡΙΛΗΨΗ Από ομάδα	Προτεινόμενα μόρια
Θεματικό κέντρο: ομοιότητες και διαφορές των εννοιών «Παιδεία – Εκπαίδευση»	Ο αρθρογράφος ορίζει τη διαφορά παιδείας – εκπαίδευσης	3
1. Το εύρος του περιεχομένου της έννοιας «Παιδεία» στην αργασιότητα. (παράγραφος 1)	• Αρχικά, τονίζει ότι εσφαλμένα οι δύο όροι θεωρούνται συνώνυμοι, • επισημαίνει δε ότι η λέξη παιδεία τροποποιήθηκε ως προς το σημασιολογικό	6

	πέρασμα των αιώνων ■ συσχετιζόμενη ήδη από την αρχαιότητα άλλοτε με την ανατροφή, άλλοτε με τη γνώση, τη νεαρή ηλικία ή το παιχνίδι.	
2. Ο προσδιορισμός της έννοιας «Εκπαίδευση» ως σκόπιμης διδασκαλίας. (παράγραφος 2)	Εγγύτερη προς την παιδεία η λέξη εκπαίδευση δήλωνε τη διδασκαλία.	4
3. Η σύγκριση των δύο εννοιών και η ανάγκη διερεύνησης των ομοιοτήτων και των διαφορών τους. (παράγραφος 3)	Οι δύο όροι εναλλασσόμενοι ως ισοδύναμοι προκαλούν σύγχυση, διότι δεν είναι ταυτόσημοι, αλλά διαλεκτικά συνδεόμενοι,	4
4. Η δυναμική σχέση «Παιδείας-Εκπαίδευσης» και η γνώση ως κοινό τους χαρακτηριστικό. (παρ.3)	με κοινό στοιχείο τη μάθηση, ιδιωτική ή δημόσια, και τη θεσμοθετημένη έκφρασή τους. Ορίζει, τέλος,	4
5. Παρουσίαση των διαφορών των εννοιών «Παιδεία – Εκπαίδευση» (παράγραφος 4)	ως διαφοροποιητικό στοιχείο τον προαιρετικό χαρακτήρα της παιδείας και τον υποχρεωτικό της εκπαίδευσης (108 λέξεις)	4

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

- Με τον καταμερισμό των μονάδων με τον β τρόπο είναι και πάλι αναγκαία η συνολική θεώρηση του παραχθέντος μαθητικού κειμένου, κατά την οποία συνεκτιμώνται η πρωτοτυπία στη σύνθεση της και το ύφος και λιγότερο η εικόνα του γραπτού.
- Υπέρβαση του ορίου κατά 10% περίπου είναι αποδεκτή (125 λέξεις). Σε έκταση έως 150 λέξεων προτείνεται κατ' εκτίμηση η αφαίρεση έως 5 μορίων. Για 180 λέξεις προτείνεται η αφαίρεση έως 10 μορίων.
- *Αποδεκτή η χρήση των εννοιών του κειμένου που είναι δύσκολο να αποδοθούν διαφορετικά

Διευκολυντική και κατά τους δύο τρόπους μπορεί να είναι, επίσης, η

- 05/25 = 04/20	14/25 = 11,2/20	20/25 = 16/20
- 08/25 = 06,5/20	16/25 = 12,8/20	22/25 = 17,5/20
- 12/25 = 09,6/20	18/25 = 14,5/20	23/25 = 18,5/20

B . ΑΣΚΗΣΕΙΣ

B1. α. ΛΑΘΟΣ β. ΛΑΘΟΣ γ. ΣΩΣΤΟ δ. ΛΑΘΟΣ ε. ΣΩΣΤΟ
5X2=10 μονάδες

B2. α) . Ο βασικός τρόπος είναι η σύγκριση /αντίθεση αφού επισημαίνονται οι διαφορές των εννοιών παιδεία και εκπαίδευση. Χαρακτηριστικά σημεία στην παράγραφο για την παιδεία και την εκπαίδευση αντίστοιχα: μέθοδος vs πράξη, ελεύθερη vs εντεταλμένη, προαιρετική vs υποχρεωτική. Χρήση της διαρθρωτικής λέξης «αντίθετα». Δεκτές και οι απαντήσεις:

α) ορισμός, εφόσον αιτιολογηθεί. (Αντίστοιχα σημεία στην παράγραφο: Η παιδεία είναι: περισσότερο μέθοδος, λειτουργία λίγο πολύ ελεύθερη, προαιρετική . Η εκπαίδευση είναι κυρίως πράξη, εκ προθέσεως εντεταλμένη, υποχρεωτική)

β) συνδυασμός μεθόδων (σύγκριση /αντίθεση και ορισμός)

2 μονάδες για τη μέθοδο+3 μονάδες για την αιτιολόγηση =5 μονάδες

B2. β) 5X1 = 5 μονάδες

ωστόσο: αντίθεση /εναντίωση, επομένως: συμπέρασμα, προκειμένου: σκοπός, που πάει να πει ότι :επεξήγηση, κυρίως: έμφαση

B3. α) 5X1 = 5 μονάδες

- ανιχνεύονται: εντοπίζονται /επισημαίνονται / βρίσκονται/ ανευρίσκονται/ιχνηλατούνται
- συνάπτεται: συναρτάται/συνδέεται /συνδυάζεται/ συσχετίζεται / συνυφάνεται
- εμφανίζεται: εντοπίζεται/επισημαίνεται/ παρουσιάζεται / φανερώνεται / απαντάται
- συντελεστών: παραγόντων / παραμέτρων/ συνιστωσών
- προφανείς:
έκδηλες/εναργείς/ευδιάκριτες/εύλογες/ξεκάθαρες/ολοφάνερες/φανερές / πρόδηλες / οφθαλμοφανείς /ορατές

B3. β) 5X1 = 5 μονάδες

- μεταγενέστερη : προγενέστερη / προηγούμενη / παλαιότερη
- επιτρέπουν: απαγορεύουν / εμποδίζουν / αποκλείουν / αποτρέπουν
- ιδιωτική : δημόσια, κρατική
- διαφορές : ομοιότητες

B4.α. 2 μονάδες

Ρήματα : εναλλάσσονται , ανιχνεύονται, αναβαθμίζεται, αναδεικνύεται, θεωρείται, συνάπτεται κ.ά.

B4.β. 3 μονάδες

Η χρήση της παθητικής φωνής στη συγκεκριμένη παράγραφο: Προσδίδει στο κείμενο ακαδημαϊκό/ επιστημονικό/δοκιμιακό ύφος , - Καθιστά το ύφος του κειμένου απρόσωπο/ τυπικό/ αποστασιοποιημένο/αντικειμενικό/ επίσημο / σοβαρό/ουδέτερο, - Δίνει έμφαση στην ενέργεια του ρήματος/

Παρατήρηση: η αίτηση θεωρείται γρήγορα, εφόσον λαμβάνονται τα τρία στοιχεία.

Γ. « ΤΙΤΛΟΣ»

Εισαγωγικό μέρος –επικαιρικός χαρακτήρας (ενδεικτικά)

Επικέντρωση σήμερα (στον 21ο αι) στον επαναπροσδιορισμό του ρόλου του σχολείου. Στο πλαίσιο των υφιστάμενων συνθηκών που δημιουργούν η παγκοσμιοποίηση και γενικότερα η κοινωνικοπολιτική κατάσταση διεθνώς, το σχολείο καλείται να ανταποστη διαμόρφωση ενός ολοκληρωμένου ανθρώπου και πολίτη. Προκειμένου να ανταπο το σύγχρονο σχολείο στα νέα αυτά δεδομένα χρειάζεται μια πιο ολιστική προσέγγιση παιδευτικής του διάστασής του. / Ωστόσο, το σχολείο σήμερα εστιάζει κατά κύριο λόγο μια τεχνοκρατική κατεύθυνση, στο πλαίσιο μόνο της προπαρασκευής της επαγγελματικής ένταξης και ανταγωνιστικότητας των νέων (/ενισχύοντας τη βαθμοθηρία). /Αυτό έχει αποτέλεσμα να παραγκωνίζεται ο ηθοπλαστικός του ρόλος και η προαγωγή της ανθρωπιστικής παιδείας .

Αν παραδεχτούμε την παρούσα κατάσταση του σημερινού σχολείου, αυτό αυτόματα επιτάσσει την ανάγκη για παράλληλη ανάπτυξη τόσο του ως προς τον γνωσιοκεντρικό χαρακτήρα του όσο και ως προς τον παιδευτικό του ρόλο./ Η διαδικασία αυτή για την ανάπτυξη του σχολείου τόσο στον εκπαιδευτικό όσο και παιδευτικό του ρόλο εμπλέκει ενεργά τόσο τους εκπαιδευτικούς όσο και τους μαθητές.

α) υποστηρίζετε την άποψη ότι το σχολείο οφείλει παράλληλα με την εκπαιδευτική ασκεί και παιδευτική λειτουργία (ενδεικτικά)

- Κοινωνικοποιεί : ο ρόλος της ομάδας , επαφή με κοινωνικά προβλήματα, συνύπαρξη με το διαφορετικό /τον άλλον κλπ
- Διαμορφώνει πολιτική σκέψη και δημοκρατική συνείδηση : ενδιαφέρον για τα δικαιώματα, ανάπτυξη συλλογικής ευθύνης καλλιέργεια δημοκρατικού αισθήματος κλπ.
- Συνιβάλλει στην ηθική ολοκλήρωση και την αυτογνωσία των νέων : αξίες, ηθική

- Προάγει την αισθητική αγωγή .
- Διαμορφώνει οικολογική συνείδηση.
----- Η' -----
- Πνευματικό τομέα: Με αναφορά στην καλλιέργεια κριτικής σκέψης και αυτοσκόπου με σκοπό τη διαμόρφωση προσωπικοτήτων που δεν θα είναι επιρρεπείς στη χειραγώγηση και οι οποίες θα εμφορούνται από ανθρωπιστικές αξίες ως αντίδοτο στην τεχνοκρατία κλπ
- Ενίσχυση της εθνικής συνείδησης, η διαμόρφωση ευρωπαϊκής και οικουμενικής συνείδησης κλπ
- Σφυρηλάτηση των ιδανικών του ολυμπιακού πνεύματος και του αθλητικού ιδανικού, ώστε... γνήσια αγάπη για τον αθλητισμό, ενασχόληση με αυτόν ενδυνάμωση πνεύματος και σώματος

β) προτείνετε, αιτιολογημένα τρόπους με τους οποίους εκπαιδευτικοί και μαθητές μπορούν να συμβάλουν στην ενίσχυση του παιδευτικού ρόλου του σχολείου. (ενδεικτικά)

- Εργασίες για κοινωνικά προβλήματα, δράσεις αλληλεγγύης, εθελοντισμός κλπ
- Μαθητικές κοινότητες, Βουλή των Εφήβων, αυτοοργάνωση μαθητών, επισκέψεις σε χώρους ιστορικής μνήμης, επισκέψεις στη βουλή κλπ.
- Εθισμός των μαθητών στον σεβασμό προς το διαφορετικό, κουλτούρα διαλόγου
- Ανάπτυξη καλλιτεχνικών δραστηριοτήτων, ενίσχυση της ερασιτεχνικής δημιουργίας των μαθητών, επαφή με την Τέχνη, διαμόρφωση αισθητικών κριτηρίων κλπ.
- Ανακύκλωση, προώθηση «πράσινων προϊόντων», διάφορες περιβαλλοντικές δράσεις κλπ.

----- Η' -----

(οι εκπαιδευτικοί)

- να επιδεικνύουν αίσθημα ευθύνης απέναντι στο λειτούργημά τους, εμπνέοντας αποτελώντας πρότυπο για τους διδασκόμενους με το έργο και τη στάση ζωής τους.
- να ενθαρρύνουν τη συμμετοχή των μαθητών στην εκπαιδευτική διαδικασία, και τη συνεργασία/διάλογο, ώστε να προάγεται το ομαδοσυνεργατικό πνεύμα / καλλιέργει κριτικής σκέψης της αυτενέργειας . Αυτό θα μπορούσε να επιτευχθεί καθιστώντας μάθημα ελκυστικό και δημιουργικό, με «παιγνιώδεις» μορφές μάθησης....
- να καθοδηγούν τους μαθητές να γνωρίσουν βιωματικά την τέχνη, όπως η θεατρική ομάδα, λέσχη ανάγνωσης / περιηγήσεις σε πολιτισμικούς και επιστημονικούς χώρους, μουσεία...
- να αξιοποιούν ευρωπαϊκά προγράμματα ανταλλαγής μαθητών που προωθεί η Ε.Ε. με σκοπό την ενίσχυση του πνεύματος συνεργασίας, διεθνισμού κλπ.
- να διοργανώνουν ημερίδες (πνευματικούς ανθρώπους, ρητορικά αγώνισματα κλπ.) κοινωνικές θεματικές με στόχο το άνοιγμα του σχολείου στην κοινωνία, την ελεύθερη έκφραση των μαθητών...
- να ενημερώνουν το νέο για τις σημερινές συνθήκες/ζητούμενα σε εργασιακούς χώρους ως μέσο επαγγελματικού προσανατολισμού και αυτοαξιολόγησης των ικανοτήτων /ταλέντων του νέου.

(οι μαθητές)

- να συμμετέχουν ενεργά στις παραπάνω δράσεις για ένα δημιουργικό σχολείο ανοιχτό στην κοινωνία
- ανάληψη κοινωνικών δράσεων (ανθρωπιά, αλληλεγγύη, αλληλοβοήθεια)

εκσυγχρονισμένο (τεχνολογικός εξοπλισμός)

- να συμμετέχουν σε ρητορικούς αγώνες, ομιλίες πνευματικών ανθρώπων, ώστε....
- να συμμετέχουν ενεργά σε εθελοντικές δραστηριότητες περιβαλλοντικού – κοινωνικού χαρακτήρα.....
- να συμμετέχουν ενεργά σε επιτροπές, Βουλή των Εφήβων κλπ και να τολμούν να αρθρώνουν δημόσιο λόγο μέσα από άρθρα και αναρτήσεις αξιοποιώντας τις νέες τεχνολογίες) κλπ.

Επιμερισμός των μονάδων για λόγους συντονισμού των αξιολογητών: Περιεχόμενο: 0-20 μονάδες/ Γλώσσα & ύφος: 0-12 μονάδες/ Δομή: 0-8 μονάδες

Περιεχόμενο

→ κρίνεται πλήρες, εάν η ανάπτυξη περιλαμβάνει τρεις τουλάχιστον άξονες σε κάθε ζητούμενο επαρκώς τεκμηριωμένους (χωρίς να αποκλείεται η δημιουργική αξιοποίηση στοιχείων του κειμένου).

→ αξιολογούνται θετικά : α) η αφόρμηση από την επικαιρότητα, β) η τεκμηρίωση με αναφορές σε σύγχρονα δεδομένα, γ) η χρήση τρόπων και μέσων πειθούς.

→ αν συνυφαίνονται σε μια παράγραφο 2 άξονες , θα βαθμολογηθούν κατ' εκτίμηση, αναλόγως των πληροφοριών τους .

→ Υπέρβαση του ορίου λέξεων (πέραν του 10%) : αφαίρεση 3-4 μονάδων.

→ Όταν το γραπτό είναι εκτός θέματος, αφαιρούμε μονάδες από το περιεχόμενο, αλλά λαμβάνουμε υπόψη την έκφραση και τη δομή.

Γλώσσα & ύφος

→ Εκτιμώνται θετικά : α) η ακριβολογία και σαφήνεια, β) η ορθή στίξη και ορθογραφία (για την ορθογραφία συνολικά αφαιρούμε έως 3 μόρια)

→ Το ύφος του κειμένου αναμένεται να είναι ανάλογο του μέσου δημοσίευσης, χωρίς πολλά στοιχεία προφορικότητας, εναλλαγές ύφους.

Δομή

Βάρος κατά την αξιολόγηση δίνεται: α) στην ισορροπημένη ή μη ανάπτυξη των ζητούμενων, β) στη συνοχή και συνεκτικότητα του κειμένου

[→ Καλό θα ήταν οι προτεινόμενοι τρόποι στο β' ζητούμενο να συνδέονται με τους άξονες του α' ζητούμενου και η σύνδεση των παραγράφων να υπηρετεί το όλον].

Αν λείπει το επικοινωνιακό πλαίσιο (τίτλος άρθρου) αφαιρούμε 2 μονάδες

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΕΣ ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ
Γ΄ ΤΑΞΗΣ ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΚΑΙ Δ΄ ΤΑΞΗΣ ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΤΕΤΑΡΤΗ 5 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 2018 - ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ:
ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΓΕΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΣΥΝΟΛΟ ΣΕΛΙΔΩΝ: ΤΕΣΣΕΡΙΣ (4)

ΚΕΙΜΕΝΟ

Η αυτοβιογραφία του φωτός

(Στο κείμενο «μιλάει» το φως)

Η κορυφαία πράξη στην εξέλιξη της ζωής στον πλανήτη Γη υπήρξε η εμφάνιση του ανθρώπου. Ελπίζω ότι δεν θα θεωρηθεί αυτό κρίση μεροληπτική, που οφείλεται στους ιδιαίτερους δεσμούς μου με τον άνθρωπο. Δεν μπορεί όμως να αμφισβητηθεί ότι το προικισμένο αυτό ον της εξελίξεως κατόρθωσε γρήγορα να κυριαρχήσει στον πλανήτη. Έχει εποικήσει σχεδόν κάθε γωνιά του, κατέκτησε τις θάλασσες και τον αέρα και καθυπόταξε την φύση για τις δικές του αποκλειστικά ανάγκες.

Δύσκολα πάντως γίνεται πιστευτό ότι ο άνθρωπος έχει κοινές ρίζες με άλλα θηλαστικά, και μάλιστα με κάποια είδη πιθήκων· ούτε τις ίδιες ικανότητες έχουν ούτε παρόμοια νοημοσύνη δείχνουν. Η κοινή όμως αυτή καταγωγή δεν φαίνεται πια να αμφισβητείται. Μόνον που χρειάστηκαν εκατομμύρια χρόνια για να εξελιχθεί ο ανθρώπινος εγκέφαλος και το νευρικό του σύστημα στα σημερινά επίπεδα πολυπλοκότητας και οργανώσεως. Από τότε όμως επέρχεται μια βαθύτατη αλλαγή στην εξελικτική πορεία του ανθρώπου. Η βιολογική εξέλιξη του είδους υπερφαλαγγίζεται από τις κατακτήσεις του νου και της εμπειρίας, που μέσω της γλώσσας ή της μνήμης μεταβιβάζονται από γενιά σε γενιά. Ομολογώ ότι, αν δεν το ζούσα, δύσκολα θα το πίστευα. Είναι όμως γεγονός ότι σε λιγότερο από είκοσι χιλιάδες χρόνια οι κυνηγετικές φυλές και οι νομάδες, χάρις στην επιταχυνόμενη πολιτιστική εξέλιξη, γίνονται οι σημερινοί άνθρωποι: καλλιτέχνες και επιστήμονες, επινοητές τεχνολογικών εξελίξεων, με συνείδηση του εαυτού τους και του κόσμου.

Δεν αξίζει να επιμείνω σε λεπτομέρειες. Το γεγονός είναι ότι σήμερα, που διηγούμαι τα πάθη μου και τα πάθη του Σύμπαντος, δεν αμφισβητείται η διανοητική υπεροχή του ανθρώπου· και είναι πράγματι σπουδαία και ατέλειωτα τα επιτεύγματά του. Είναι ωστόσο αλήθεια ότι η απίστευτη αυτή πρόοδος δεν συνοδεύεται από ανάλογο σεβασμό απέναντι στο περιβάλλον του πλανήτη· ούτε δείχνει ο άνθρωπος φροντίδα για τα θαυμαστά δημιουργήματα της φύσης και την ποικιλία της ζωής. Η ασυλλόγιστη αυτή στάση δεν παύει να προκαλεί την λύπη, αλλά και την έντονη ανησυχία μου. Πολλές φορές, στις ατέρμονες περιπλανήσεις μου, έζησα την Αρχή, συχνά όμως και το Τέλος. Κανένα ουράνιο σώμα – και αυτό ασφαλώς ισχύει για την Γη – δεν έχει κάπου γραμμένη μια μοίρα αιώνια, ούτε ο άνθρωπος κάποιον αόρατο, παντοτινό προστάτη. Είθε λοιπόν να μην λείψει οριστικά η ευθύνη, και να επικρατήσουν στην Γη οι δυνάμεις του Καλού και η σοφία.

Είναι πάντως άξιο προσοχής – και τούτο συνδέεται άμεσα με μένα – ότι ο άνθρωπος διέθετε από παλιά έμφυτη την περιέργεια να μάθει για τον κόσμο και τον εαυτό του, να καταλάβει το Όλον που τον περιβάλλει. Έπλασε μύθους και θεούς που ερμήνευαν τα φυσικά

ΑΡΧΗ 2ΗΣ ΣΕΛΙΔΑΣ
Γ' ΗΜΕΡΗΣΙΩΝ ΚΑΙ Δ' ΕΣΠΕΡΙΝΩΝ

φαινόμενα και την δική του μοίρα. Και ίσως κατηγορηθώ για οίηση, αλλά στο φως και στα χιλιάδες πρόσωπά του απέδωσε πάντοτε ρόλο μεγάλο.

Σε αυτό βοήθησε τα μέγιστα η μεθοδευμένη διαδικασία γνώσεων και ελέγχου, που θα ονομασθεί επιστήμη. Δεν είναι ίσως τυχαίο ότι η επιστήμη έχει τις ρίζες της σε μια αρχαία χώρα με θαυμαστή – όχι πάλι να το υπερηφανευθώ! – διαύγεια φωτός. Εκεί άνθησε ένας σπουδαίος πολιτισμός και τέθηκαν για πρώτη φορά τα ερωτήματα που αφορούν τον κόσμο και την ερμηνεία του. Η ανάπτυξη όμως της επιστήμης, που θα οδηγήσει σε μεγάλες ανακαλύψεις και εφαρμογές, κυρίως σφραγίζει τους πρόσφατους αιώνες. Η δύναμη της ανθρώπινης ευφυΐας θα συλλάβει πολλά από όσα έζησα και είδα στις περιπλανήσεις μου, και θα ερευνήσει τον κόσμο με επίμονες παρατηρήσεις και πειράματα. Έτσι ανακάλυψε τους βασικούς νόμους που διέπουν τα φαινόμενα, αλλά και την βαθύτερή τους σχέση. Γνωρίζει πια τα μυστικά της ύλης και των χημικών μορίων που συνθέτουν την ζωή. Μελέτησε, ακόμα και με συσκευές που με συντροφεύουν στο Διάστημα, τα άστρα και τους πλανήτες.

Την ανθρώπινη όμως επιστήμη θα απασχολήσει ιδιαίτερα το φως. Με κολακεύει αυτό τα μέγιστα, αφού κάθε μορφή φωτός έχει πρώτου βαθμού συγγένεια με μένα. Πώς λοιπόν να μη νιώσω ικανοποίηση εγώ, μια όψη του φωτός, όταν χάρις στο φως η επιστήμη οδηγήθηκε στις πιο μεγάλες της επαναστάσεις και τομές;

Απόσπασμα από το βιβλίο του Γ. Γραμματικάκη, *Αυτοβιογραφία του φωτός*, Ηράκλειο, Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης, 2005, σελ. 447-8.

A1. Να γράψετε στο τετράδιό σας την περίληψη του κειμένου που σας δόθηκε (110-120 λέξεις).

Μονάδες 25

B1. Με βάση τις σχετικές αναφορές του κειμένου, να γράψετε στο τετράδιό σας δίπλα στο γράμμα που αντιστοιχεί σε κάθε περίοδο λόγου τη λέξη **Σωστό**, αν το περιεχόμενό της είναι σωστό, ή τη λέξη **Λάθος**, αν είναι λανθασμένο:

- α. Η τάση του ανθρώπου να γνωρίσει τον κόσμο ήταν επίκτητη.
- β. Η βιολογική εξέλιξη του ανθρώπου υπήρξε ανάλογη με την πνευματική πρόοδό του.
- γ. Η επιστημονική σκέψη ξεκίνησε όταν τέθηκαν κοσμολογικά ερωτήματα.
- δ. Το «φως» ως αφηγητής επικροτεί τη συμπεριφορά του ανθρώπου προς το περιβάλλον.
- ε. Στο κείμενο η λέξη «φως» χρησιμοποιείται με πολλές σημασίες.

Μονάδες 10

B2. α) Να αναφέρετε δύο (2) χαρακτηριστικά του στοχαστικού δοκιμίου τα οποία συναντώνται στο κείμενο που σας δίνεται, με τις αντίστοιχες παραπομπές.

Μονάδες 2

β) Να καταγράψετε τα δομικά μέρη της πέμπτης παραγράφου του κειμένου («Σε αυτό βοήθησε [...] πλανήτες»).

Μονάδες 3

- B3.** Να αναλύσετε καθεμία από τις παρακάτω σύνθετες λέξεις του κειμένου στα συνθετικά της μέρη (μονάδες 5) και να γράψετε μία νέα σύνθετη ή απλή λέξη ομόρριζη με το τελευταίο συνθετικό της (μονάδες 5):

εποικήσει, ασυλλόγιστη, καθυπόταξε, ατέρμονες, περιπλανήσεις.

Μονάδες 10

- B4. α)** Το κείμενο κλείνει με ένα ρητορικό ερώτημα. Να σχολιάσετε τη λειτουργία του σε σχέση με το ύφος και το νόημα του κειμένου.

Μονάδες 4

- β)** Το κείμενο, σύμφωνα με τον τίτλο του, χαρακτηρίζεται ως αυτοβιογραφία. Να δώσετε δύο παραδείγματα μέσα από το κείμενο τα οποία να επιβεβαιώνουν αυτόν τον χαρακτηρισμό.

Μονάδες 2

- γ)** «Δεν είναι ίσως τυχαίο ότι η επιστήμη έχει τις ρίζες της σε μια αρχαία χώρα με θαυμαστή – όχι πάλι να το υπερηφανευθώ! – διαύγεια φωτός». Να εξηγήσετε τι προσφέρουν στο νόημα του συγκεκριμένου αποσπάσματος η διπλή παύλα και το θαυμαστικό.

Μονάδες 4

- Γ1.** Συμμετέχετε σε έναν διαγωνισμό μαθητικού δοκιμίου με θέμα: «Ο άνθρωπος κατά τη διάρκεια της παρουσίας του στη Γη έχει καταφέρει να αξιοποιήσει το φυσικό περιβάλλον προς όφελός του. Ωστόσο, σύμφωνα με ορισμένους έχει υπερβεί το μέτρο στη σχέση του με τη φύση». Στο δοκίμιό σας να παρουσιάσετε δύο σημαντικά επιτεύγματα του ανθρώπου στην προσπάθειά του να αξιοποιήσει το φυσικό περιβάλλον και δύο περιπτώσεις υπέρβασης του μέτρου στη σχέση του με τη φύση, αιτιολογώντας τις απόψεις σας.

Το κείμενό σας θα έχει έκταση 500-600 λέξεις.

Να δώσετε έναν τίτλο στο δοκίμιό σας.

Μονάδες 40

ΟΔΗΓΙΕΣ (για τους εξεταζομένους)

1. Στο εξώφυλλο να γράψετε το εξεταζόμενο μάθημα. Στο εσώφυλλο πάνω-πάνω να συμπληρώσετε τα ατομικά σας στοιχεία. Στην αρχή των απαντήσεών σας να γράψετε πάνω-πάνω την ημερομηνία και το εξεταζόμενο μάθημα. **Να μην αντιγράψετε** τα θέματα στο τετράδιο και **να μη γράψετε** πουθενά στις απαντήσεις σας το όνομά σας.
2. Να γράψετε το ονοματεπώνυμό σας στο πάνω μέρος των φωτοαντιγράφων, αμέσως μόλις σας παραδοθούν. **Τυχόν σημειώσεις σας πάνω στα θέματα δεν θα βαθμολογηθούν σε καμία περίπτωση.** Κατά την αποχώρησή σας, να παραδώσετε μαζί με το τετράδιο και τα φωτοαντίγραφα.
3. Να απαντήσετε **στο τετράδιό σας** σε όλα τα θέματα **μόνο** με μπλε ή **μόνο** με μαύρο στυλό με μελάνι που δεν σβήνει.
4. Κάθε απάντηση τεκμηριωμένη είναι αποδεκτή.
5. Διάρκεια εξέτασης: τρεις (3) ώρες μετά τη διανομή των φωτοαντιγράφων.
6. Χρόνος δυνατής αποχώρησης: 17.00.

ΣΑΣ ΕΥΧΟΜΑΣΤΕ ΚΑΛΗ ΕΠΙΤΥΧΙΑ
ΤΕΛΟΣ ΜΗΝΥΜΑΤΟΣ

ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ

**ΤΕΚΝΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΤΟΥ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ ΚΑΙ ΤΕΚΝΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ ΠΟΥ
ΥΠΗΡΕΤΟΥΝ ΣΤΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ**

ΤΕΤΑΡΤΗ 5 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 2018 - ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ:

ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΓΕΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

ΣΥΝΟΛΟ ΣΕΛΙΔΩΝ: ΤΡΕΙΣ (3)

ΚΕΙΜΕΝΟ

[Ξένες λέξεις και γλωσσικός πλούτος]

Οι κοινωνικές συνθήκες, άρα κι οι απαιτήσεις της επικοινωνίας, αλλάζουν συνεχώς και οι γλώσσες προσαρμόζονται στις νέες επικοινωνιακές ανάγκες. Η κοινωνική εξέλιξη και η ανάγκη της επικοινωνίας οδηγούν στη δημιουργία νέων λέξεων. Τα ξένα δάνεια είναι ένας από τους τρόπους με τους οποίους όλες οι γλώσσες δημιουργούν νέες λέξεις. Στην ιστορία των γλωσσών δεν υπάρχει καμία «καθαρή» γλώσσα χωρίς ξένες επιδράσεις και, όπως γράφει ο Εμίλ Μπενβενίστ, το λεξιλόγιο όλων των γλωσσών, «τόσο των αρχαίων όσο και των σύγχρονων γλωσσών, είναι γεμάτο δάνεια που αλληλοδιασταυρώνονται προς όλες τις κατευθύνσεις». Η αρχαία ελληνική γλώσσα είναι γεμάτη ξένες λέξεις, γράφει στις αρχές του 20^{ου} αιώνα ο Μανόλης Τριανταφυλλίδης.

Στην παλιά και πολύ σημαντική μελέτη του για το θέμα, ο Τριανταφυλλίδης αποδεικνύει ότι οι ξένες λέξεις είναι πολύ σπουδαίος πλούτος της γλώσσας, γιατί αναπληρώνουν πολύ συγκεκριμένες γλωσσικές ανάγκες, προσθέτουν νοηματικές αποχρώσεις και συνώνυμα, νέες έννοιες, φτιάχνουν παράγωγα και σύνθετα, ποικιλότητες μεταφορές, ιδιωματισμούς κ.τ.λ. Ξένες δεν είναι οι λέξεις ξένης ετυμολογίας, γράφει ο Τριανταφυλλίδης, γιατί τότε ξένες είναι οι λέξεις *βιβλίο, βουνό, σαπούνι, λουλούδι, παπούτσι, κάρβουνο* κ.τ.λ. Ξένες, λοιπόν, δεν κάνει τις λέξεις η ετυμολογία τους. Έχει από καιρό ξεχαστεί, γράφει ο Εμμανουήλ Κριαράς, ότι είναι ξένες οι λέξεις *σπίτι, πόρτα, βίδα, παπούτσι*. Ξένες είναι μόνο οι λέξεις εκείνες που δεν είναι σαφείς για τους ομιλητές, που είναι «αδιαφανείς» ως προς το νόημά τους. Οι λέξεις με ξένη ετυμολογία, που χρησιμοποιούνται συνεχώς στην καθημερινή ομιλία και είναι σαφέστερες ως προς το νόημά τους για τους ομιλητές, αποτελούν, επομένως, μέρος του λεξιλογικού θησαυρού της ελληνικής γλώσσας, είναι λέξεις ελληνικές. Η γλώσσα φαίνεται να έχει τεράστια αφομοιωτική ικανότητα που δεν την εμποδίζει η μορφή των ξένων λέξεων. Ο ομιλητής και η καθημερινή γλώσσα προσαρμόζουν και φτιάχνουν παράγωγα: *ο στυλός, του στυλού, το μπετό, τα μπετά, μπετονιέρα, ο σινεμάς, οι σινεμάδες, μαρσάρω, τριπλάρω*.

Κατά καιρούς αναπαράγεται η αντίληψη ότι οι ξένες λέξεις μπορούν να αλλοιώσουν την ενότητα μιας γλώσσας και να οδηγήσουν στην εξαφάνισή της. Οι γλωσσολόγοι, ωστόσο, θεωρούν ότι κάθε πρόβλεψη για οποιαδήποτε γλώσσα έχει πολύ σχετική αξία. Οι γλώσσες δεν είναι θνητές, δεν συμπεριφέρονται όπως οι βιολογικοί οργανισμοί, ώστε να φυτρώνουν, να ανθίζουν και ύστερα να μαραίνονται. Δεν υπήρξε ποτέ στην ιστορία το φαινόμενο να απωλεσθεί μια γλώσσα από τα δάνεια του λεξιλογίου που αποτελούν μέρος της φυσικής της αλλαγής. Άλλωστε, θεωρητικά ούτε υπάρχει ούτε μπορεί να υπάρξει γλωσσική διαδικασία μεταλλαγής¹ που να οδηγεί στην απώλεια μιας γλώσσας.

Άννα Φραγκουδάκη, *Γλώσσα και ιδεολογία*, Αθήνα, εκδόσεις Οδυσσέας, 1987, σελ. 76-83. Διασκευασμένο απόσπασμα.

¹ μεταλλαγή: αλλαγή.

- A1.** Να γράψετε στο τετράδιό σας την περίληψη του κειμένου που σας δόθηκε (80-90 λέξεις).

Μονάδες 25

- B1.** Με βάση τις σχετικές αναφορές του κειμένου, να γράψετε στο τετράδιό σας δίπλα στο γράμμα που αντιστοιχεί σε κάθε περίοδο λόγου τη λέξη **Σωστό**, αν το περιεχόμενό της είναι σωστό, ή τη λέξη **Λάθος**, αν είναι λανθασμένο:

- α. Οι γλώσσες πεθαίνουν, όταν χάνουν την «καθαρότητά» τους.
- β. Ο Μανόλης Τριανταφυλλίδης υποστηρίζει ότι τις λέξεις δεν τις κάνει ξένες η ετυμολογία τους.
- γ. Η γλώσσα έχει την ικανότητα να ενσωματώνει νέες λέξεις.
- δ. Η αρχαία ελληνική είναι «καθαρή» γλώσσα.
- ε. Η γλώσσα αλλάζει σύμφωνα με τις επικοινωνιακές ανάγκες που διαμορφώνονται σε κάθε κοινωνία.

Μονάδες 10

- B2. α)** Στη δεύτερη παράγραφο του κειμένου «Στην παλιά [...] *τριπλάρω*», να εντοπίσετε έναν τρόπο πειθούς που χρησιμοποιεί η συγγραφέας (μονάδες 3) και να αιτιολογήσετε την απάντησή σας με μία αναφορά στο κείμενο (μονάδες 2).

Μονάδες 5

- β)** Στην τελευταία παράγραφο του κειμένου «Κατά καιρούς [...] γλώσσας» να αποδώσετε τη νοηματική σχέση που εκφράζουν οι ακόλουθες διαρθρωτικές λέξεις:

ωστόσο,

όπως,

ώστε,

άλλωστε.

Μονάδες 4

- B3.** Να ξαναγράψετε τις ακόλουθες περιόδους λόγου, αντικαθιστώντας την υπογραμμισμένη λέξη με ένα συνώνυμό της:

- i. Στην ιστορία των γλωσσών δεν υπάρχει καμία «καθαρή» γλώσσα χωρίς ξένες επιδράσεις.
- ii. Οι ξένες λέξεις είναι πολύ σπουδαίος πλούτος της γλώσσας γιατί αναπληρώνουν πολύ συγκεκριμένες γλωσσικές ανάγκες, προσθέτουν νοηματικές αποχρώσεις και συνώνυμα, νέες έννοιες, φτιάχνουν παράγωγα και σύνθετα, ποικιλότατες μεταφορές, ιδιωτισμούς κ.τ.λ.
- iii. Η κοινωνική εξέλιξη και η ανάγκη της επικοινωνίας οδηγούν στη δημιουργία νέων λέξεων.

ΑΡΧΗ 3ΗΣ ΣΕΛΙΔΑΣ

- iv. Δεν υπήρξε ποτέ στην ιστορία το φαινόμενο να απωλεσθεί μια γλώσσα από τα δάνεια του λεξιλογίου που αποτελούν μέρος της φυσικής της αλλαγής.
- v. Ξένες είναι μόνο οι λέξεις εκείνες που δεν είναι σαφείς για τους ομιλητές.

Μονάδες 10

- B4.** α) Στο ακόλουθο απόσπασμα, στην πρώτη παράγραφο του κειμένου: «**τόσο των αρχαίων όσο και των σύγχρονων γλωσσών, είναι γεμάτο δάνεια που αλληλοδιασταυρώνονται προς όλες τις κατευθύνσεις**», να εξηγήσετε γιατί η συγγραφέας επιλέγει να χρησιμοποιήσει εισαγωγικά.

Μονάδες 2

- β) Να βρείτε στο κείμενο που σας δόθηκε τέσσερις (4) φράσεις στις οποίες η γλώσσα χρησιμοποιείται μεταφορικά.

Μονάδες 4

- Γ1.** Στο σχολείο σας οργανώνεται μια εκδήλωση στο πλαίσιο προγράμματος ανταλλαγής μαθητών από διαφορετικές χώρες. Με αφετηρία τα βιώματά σας, να γράψετε μια ομιλία 400-500 λέξεων με θέμα τις δυνατότητες που παρέχει η γνώση των ξένων γλωσσών τόσο για την προσωπική σας ανάπτυξη όσο και για την ένταξή σας σε ένα διεθνοποιημένο περιβάλλον.

Μονάδες 40

ΟΔΗΓΙΕΣ (για τους εξεταζομένους)

1. Στο εξώφυλλο να γράψετε το εξεταζόμενο μάθημα. Στο εσώφυλλο πάνω-πάνω να συμπληρώσετε τα ατομικά σας στοιχεία. Στην αρχή των απαντήσεών σας να γράψετε πάνω-πάνω την ημερομηνία και το εξεταζόμενο μάθημα. **Να μην αντιγράψετε** τα θέματα στο τετράδιο και **να μη γράψετε** πουθενά στις απαντήσεις σας το όνομά σας.
2. Να γράψετε το ονοματεπώνυμό σας στο πάνω μέρος των φωτοαντιγράφων, αμέσως μόλις σας παραδοθούν. **Τυχόν σημειώσεις σας πάνω στα θέματα δεν θα βαθμολογηθούν σε καμία περίπτωση.** Κατά την αποχώρησή σας, να παραδώσετε μαζί με το τετράδιο και τα φωτοαντίγραφα.
3. Να απαντήσετε **στο τετράδιό σας** σε όλα τα θέματα **μόνο** με μπλε ή **μόνο** με μαύρο στυλό με μελάνι που δεν σβήνει.
4. Κάθε απάντηση τεκμηριωμένη είναι αποδεκτή.
5. Διάρκεια εξέτασης: τρεις (3) ώρες μετά τη διανομή των φωτοαντιγράφων.
6. Χρόνος δυνατής αποχώρησης: 17.00.

**ΣΑΣ ΕΥΧΟΜΑΣΤΕ ΚΑΛΗ ΕΠΙΤΥΧΙΑ
ΤΕΛΟΣ ΜΗΝΥΜΑΤΟΣ**

ΤΕΛΟΣ 3ΗΣ ΑΠΟ 3 ΣΕΛΙΔΕΣ